Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 130 (5080). | ШОАТТА, 30 октябрь, 1971 шу. | Мах 2 кеп. | Газет арадувл 1923 шера денз

ДОТТАГІАЛ ЧІОАГІ А ЛУРГДА ДЕГІА А ДОАГІАРГДА

Нов. Л. И. БРЕЖНЕВ ЛУВРЕ ВАХАР

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС спец. корр.). Тахан делкъел тІехьагІа французски а дунен а культура дегаондло йолча Лувр музее хилар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума член Л. И. Брежнев.

Лувре дІачувоаллача везача советски хьаьша духьалвера Франце культура гІулакхашта вола министр Ж. Дюамель. Цо Л. И. Брежневна вовзийтар Франце музеий директор Ж. Шатлени Луврски музея директор А. Паррои.

Къаьнача двореца залашка гулъяьча изобразительни искусства шедеврашка — дукхахча бІаьшерений живописа гІорбаьнача мастерий кисташа дехкача картинашка, тайп-тайпарча школлайн замайн ваятелий башха-дикача произведенешка хьежар Л. И. Брежнев.

Л. И. Брежнев ниттта хьежар дерригача дунен тІа вовзаш волча художника, «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» телача Дунен халкъашта юкъерча Ленински преме лауреата 90 шу дузача денца нийслургйолаш оттаьча Пабло Пикассо картинай выставкага а.

Лувреpча выставке хьокха оттаь я 1905-чен 1945-чен шерашта юкъерча хана Пикассос хьаьн художника творчества, тайп-тайпарча ханашца тарлуш йолен ноотнаш.

ПАРИЖ, МАРИ-РОЗ УЛИЦА, 4

ПАРИЖ, 27 октябрь. (ТАСС спец. корр.). Боча а хеташ дагахкоаб В. И. Ленина Франце яьккхача ханах дагадоагІараш цу мехкарча къахьсгамхоша. Парижерча Мари-Роз улицагІа да № 4 йола цІа. Укхаза кхоалагІча этажа балкона лалла оттаьча мемориальни Іоакъа тІа —Ленина барельефи укх тайпара дешаши: «1909 шера 6 нюле денз 1912 шера 12 нюне кхаччалца укх цІагІа ваьхав В. И. Ленин».

Мари-Роз улицагІарча № 4 йолча цІагІара квартира дика йовз французашта а Парижа дукхача хьаьшашта а. Французски коммунистически парте, КПСС ЦК-арча марксизма - ленинизма Институтаца цхьана къа а хьегаш, музей яьй укхаза а. Из хьайниллай 1925 шера 27 апреле. Французски коммунисташа дукха хІама даьд музее ухараште Владимир Ильич Ленин вахарахи революционни гІулакхехи долча хІамашта тар ма лу дукхагІа духтІабахара.

Тахан В. И. Ленина музее-квартире ваха хилар КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев.

Мари-Роз улица тІа ээараш нах гулбелар. Парижаний бе йоахк цІе байракхаш, транспаранташ: «Марша воагІалва Л. И. Брежнев!», тІаккха эрсий меттала а: «Моаршал да нов. Брежневга!» БІаьш йолча оазаша цхьан оазаца санна оал: «Даькъала хийла Советски Союз!», «ДоттагІал!», низ болаш дек «Интернационала» дешаш. Гулбеннараша дег тІара моаршал тел КПСС ЦК Генеральни секретарага.

Советски мехкара хьаша тІанийцар ФКП Генеральни секретара заместитела нов. Ж. Марше, парте Политбюро членаша нн. Г. Бесс, Ж. Дюкло, Ж. Фришман, Б. Фрашон, Р. Гюйо, Р. Леруа, П. Лоран, Р. Пике, Г. Плисонье, Ж. Сеги, М. Венсан.

Л. И. Брежнев, ФКП кулгалхой, советски новкъостий кхоалагІча этажа тІа ленински квартире хьалтІабаьлар. Мари-Роз улицагІара из зІамига квартира 1909—1912 шерашка эрсий революце бокъонца йола штаб хиннай.

Музей вІашагІйолларах, В. И. Ленина Парижера вахари гІулакхаши хьахьоккхача цун цхьайолча экспонатех дийцар нов. Л. И. Брежнева ФКП члена, музей-квартира лелаеча нов. А. Лежандра.

ЧІоагГІа уйла тІайохийташи хьаштдолаши хьежар нов. Л. И. Брежнев ленински квартирага, шин цІагІа латтача экспозицега. Сурташа, документаша, гравюраша дувц В. И. Ленина вахарахи гІулакхехи, эмиграцегІа цо Париже яьккхача ханах, Советски Союза Коммунистически партей Французски коммунистически партей историех.

ХІаьта укх деношка Мари-Роз улица тІа дижанзар «Интернационал», моаршал телаш цхьатарра детта цІогІарч.

В. И. Ленина цІагІара-кабинетера балкона тІа дІаарабоал нов. къостий Л. И. Брежневи Ж. Маршен. Парижа къахьегамхоша бахкийтача викалаша чІоагГІа тІоараш а детташ тІаьц уж.

Гулбеннараштa къамаьл дир нов. Ж. Марше.

Микрофона дІатІавода нов. Л. И. Брежнев. Мари-Роз улица тІа из екаеш чІоагГІа тІоараш тох, моаршал телаш цІогІарч детт.

В. И. Ленина музее хилар КПСС ЦК Генеральни секретарь къахьегача Парижо бахкийтача викалаша Мари-Роз улица тІа вІашагІкхетар— пролетарски интернационализма, советскии французски халкъашта юкъерча чІоагГІуш латтача доттагІала дог тохадолийташ йола демонстраци а хинна дІаэттар.

МОРЕХОДИЙ ГОРОДЕ БЕЗАМЕ ВІАШАГІКХЕТАР

МАРСЕЛЬ, 28 октябрь. (ТАСС спец. корр.). КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума член безаме тІаннйцар тахан хьаьша везача Марсело — советски морякашца традиционни доттагІала гІулакхашца бувзабенна болча моряккийн локерний городо. Л. И. Брежневца цхьана Марселе кхаьчар СССР Министрий Совета Председатела заместитель В. А. Кириллин, СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко, СССР арахьарча торговле министр Н. С. Патоличев, Францера СССР посол П. А. Абрасимов, кхыбола официальни нах.

Л. И. Брежневца венав Франце промышленнин Іилмани дегІаахара министр Ф.-К. Ортоля. Мариньян аэропорте самолета трапа юххе КПСС ЦК Генеральни секретарь тІаэцаш бар Прованс-Лазурный Берег сайона префект Ж. Лапорт Буш-дю-Рон депортамента кулгалхой, кхыбола официальни нах.

СССР-ен Францен Паччахьалкхений гимнаш локх.

Сийна оттадаьча хана хьалхашка гІолла тІехвоал Л. И. Брежнев.

КПСС ЦК Генеральни секретара бовзийтар Буш-дю-Рон департаментагара депутаташ, Марселен Мариньянен мэраш.

Машена чу дІачухов Л. И. Брежнев. Кортеж Марселе йода. СССР-ен Францен байракхашца, «Марша воагІалва Л. И. Брежнев!», «Советски Союзарча доттагІалан цхьана леладеча гІулакхаштен тІехьа!» яхача транспаранташца егача городе гІолла чакхвоалача хана новкъостага Л. И. Брежневга дІайха моаршал телар улицашкен майдашкен арабаьннача ээараш болча марсельцаша.

ГаьннарабІаргагу Марсела тІа лаккха уpагІъяха латта, юххье ягІаш дошуэ даьккха статуя а йолаш йола «Нотр - дам де ла гард». Из фордагахьа дІаерзаяь ягІаш а марсельски морякаша форда тІа гІолла хьош бола никъ маьрша хилара символ лоархІаш а я.

Собора юххе кхаьчача автомашенаш тІара Іовоал Л. И. Брежневи цунна улувбаьнна баьхка нахи. Укххаза, укх лакхача моттиге хьалхашка дуж башха - хоза сурт: лохе шерра яьржа улла город, шаьра бІаргагу Іалаьмате йоккха порт.

Укхаза Л. И. Брежневна дийцар Марсела историех, цун тахана денахи дІахо дегІаахара перспективехи, советски порташцарча цун бувзамех.

«Нотр-Дам де ла гарлера» городехой ратушагахьа йода кортеж.

Безаме детташ тІоараш, цхьатарра телаш моаршалаш а долаш тІанийцар ратушана хьалхашка гулбеннача Марсела къахьегамхоша советски хьаьший. Дек кхайкадеш йола лозунгаши моаршалаши: «Даькъала хийла Советски Союз!», «Даькъала хийла франко - советски доттагІал!», «Марша воагІалва Леонид Ильич Брежнев!».

Муниципальни совета зале КПСС ЦК Генеральни секретара бовзийтар муниципальни советникаш.

Цига къамаьл дир Марсела мэра Г. Деффера. Цо Л. И. Брежневга, беррига советски хьаьшашка города муниципальни совета цІерагІа, беррига марсельций цІерагІа моаршал делар. Г. Деффера хоам бир, Марсела Одессаца вошал тассара хьакъехьа муниципалитето решени тІайийца хиларах. Из решени городе мел бахача наха къоабалъяь тІайийцай.

Мэрага а гулмелбеннарашка а ше къамаьл деш Л. И. Брежнева дег тІара баркал аьлар шин йІаьхий тоадиеш а йолаш йолча къаьнарча городе Марселе бахача наха безаме тІаэцарах, Советски Союзах лаьца дика дешаш алара. Марсельцашка дІайха моаршал делар цо Советски мехка къахьегамхошкара.

Ратушера порта форда йистагахьа вода Л. И. Брежнев.

Порта гаванашка гІолла лелача хана форда гІарча традицегІа Л. И. Брежневга моаршал телар причалашка латтача кемай морякаша кемай гудокаш а екаеш.

Поотага хьежачул тІехьагІа Буш-дю-Рон департамента префектуре кхаьчар КПСС ЦК Генеральни секретарь.

Л. И. Брежнева сийна департамента префектои Прованс-Лазурный Берег района префектои завтрак делар.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

НАХА ДУКХАГІА ЭША ТОВАРАШ ХЬАДЕЛГА ДІАХО ДЕГІАДОАГІИЛГА ІАЛАШДАРА ДЕ ДЕЗАРЕХ

Бахача наьха хьашташ кхы а диззагІа кхоачашдара КПСС Центральни Комитето СССР Министрий Советои тІанийцаб «Наха дукхагІа эша товараш хьаделга дІахо дегІадоаладелга Іалашдара де дезарех» бола шерра соцам.

СССР министерствашта, ведомствашта, союзни республикай Министрий Советашта оттаьй дукххала наха эша товараш 1970 шерачул 1,9-зза дукхагІа арахеца лаьрхІа йола заданеш. Дикка дукхагІа арахецаргьа мебель, обояш, нигале - фаянсови, кизга, сир даьккха пхьегІаш, столове приборащ, сахьаташ, коляска йола мотоциклаш, спортивни, каьхата - белови, фото-электротовараш, бекха, гардинно - тюлеви, петара-бедара хІамаш, кийнаш, корта тІа техка кхыйола хІамаш, юврагІаш, даьнна кулгах хьекха гаташ, кхалнаьха туалета товараш, наха дукхагІа эша кхыдола товараш.

СоцамагІа СССР министраш, ведомствай кулгалхой, союзни республикай Министрий Советаш декхаринла я:

уж заданеш кхоачашъяра болх беш йолча предприятей мощностех биззa пайда эца а эшаш йола керда производственни мощносташ хьае а:

наха дукхагІа эша товараш хьаделга, дикагІа хулийтилга, цар ассортимент кердайоаккхилга лоашача хана шердарца дуваадення дола дешаш комплексно къоастадара бола коллегеі, министерствайн ведомствайн аппарата болхлой, предприятей кулгалхой бехктокхам лаккбе;

кхы а дикагІа эргаьккха тоаяьча конструкцешкен вай ханарча моделешкен хьежжа дола, керда потребительски свойстваш йоахка, хІаьта ниттта потребителашта эшача тайп-тайпарча куцаштен хьаштен мадоаггІара цу хьакъехьа дунен тІа карагІдаьннарий боарамга хьежжа хургдола хоза хьадаь а упаковка яь а товараш хьаде оттадара, хьаде кийчдара, арахецара тІабохийталба предприятей. Іилма - тохкама, проектно - конструкторски, технологически организацей коллективай теркам.

Соцам тІа оттаяь заданеш кхоачашъяра мах беш йолча организацей заказашка хьежжа наха дукхагІа эша дика товараш кхоачамхилал арахецара персональни бехктокхам тІабиллаб СССР министраштен ведомствай кулгалхоштен, хІаьта СССР торговле министрaи союзни республикай министраштен — товарашта еш йола заявкаш нийса хилийтарах бола бехктокхам.

Союзни республикай Министрий Советашта тІадиллад хІара промышленни предприяте, из ведомственни карахиларга хьежа доацаш, халкъа эша товараш арахецара гІулакхаш мишта латт хан-ханнахьа хьожилга а гучаьяннача бахача наха эша товараш дукхагІа арахецара торонех пайда эцилга вІаштІехьдаккхара де дезар де а.

Соцамца чІоагІъяьй 1971—1975 шерашка наха дукхагІа эша товараш арахецара эша мощносташ кхоачамхилал дукха хургйолаш керда предприятеш хьалъяра, йолаш яраш шеръяра, эргаяьха тоаяра СССР министерствашта, союзни республикай Министрий Советашта йола заданеш. Вай ханара балха лакха овсарле йола технологически оборудовани, автоматически линеш, комплекташ хьахула изделеш, материалаш кийчъе а яла а оттадаьд цу предприятешта.

ГІишлошъю министерстваш декхаринла я халкъа дукхагІа эша товараш арахецара лаьрхІа йола предприятеш хьалъелга тоаде, мощносташ ханнахьа болх бе йолаялийтара белгалъяьха заданеш дувзилге йоацаш кхоачашъелга Іалашде. СССР Госснаба тІадиллад наха дукхагІа эша товараш арахецара хьалъеш йолча, эргаяьха тоеча предприятешта оборудовани, кабельни продукци, контрольно - измерительни прибораш вІашагІтохилга.

СССР Госплана, СССР Госснаба, СССР министерствашта, ведомствашта, союзни республикай Министрий Советашта тІадиллад 1972 шера денз культурно-бытовойн боахамен товараш арахецача предприятей производственни мощностийн мах беча организацей заказийн лоархІам а беш оттаьча планага хьежжа уж хьадара хиланза яргІоапа бедал, материалаш, комплекташ хьахула изделеш къестаелга, планал совгІа йола материальни ресурсаш эггара хьалхарча аргІанна халкъа эша товараш кхы тІа а хьадаргеи рыночни фондаш лакхъярген дІаяхийтар.

СССР торговле министерствага, Центросоюзага, хІаьта ниттта культурно - бытовойн боахамен товараш хьаду предприятеш йолча министерствашка, ведомствашка дІахайтад 1972 шера денз хьатІадоагІача шера йола производственни планаш оттаялехьарча хана уж товараш доххара оптови ярмаркаш яиза яргІоацилга. Республикашта юкъерча оптови ярмаркашка, торговле оптови базашта юкъе меттал, цхьан оагІорахьара, цу базаштеи йоккхача магазинаштеи, шоллагІча оагІорахьара, промышленни предприятешта, объединенешта, фирмашта юкъе а товараш лоаттадара хьакъехьара договораш де лерхІ.

СССР министерстваш, ведомстваш, союзни республикай Министрий Советаш декхаринла я промышленноста тела товараш лоаттадара даькъера заявкаши заказаши нийса хиларах бола министерствай, ведомствай, предприятей, организацей болхлой бехктокхам лакхбара гІулакхаш де а мах беча организацештен промышленни предприятештен юкъе оттадаьча договорашка хьежжа дикен ассортиментагІа долен товараш лоаттаделга. Іалашде, халкъа эша товараш, къаьстта-керда хьадараш, лоаттадара дуккхача хана йолча договорий практика шеръе.

СССР торговле министерствана тІадиллад цу дешаша хьаштдолаш йолча министерствашцеи ведомствашцеи цхьана 1972 шера денз предприятештен мах беча организацештен йола информационни бюллетенеш арахецилга вІаштІехьдаккха, халкъа эша товараш арахецилга мишта латти территорешта йийкъа мах беш йола организацеш царца мишта Іалашъюн хьахойта дешаш цу бюллетенаш тІа дувца а лерхІаш, хІаьта ниттта бахача наха чІоагГІа хоатташ долча керда товарий дикагІйола образецаша оттаьча порядкагІа арахецачара дІадоаха товараши дІадовзийтилга а.

Соцам тІа белгалдоаккх СССР торговле министерства бартагІа мара СССР министерствайн ведомствайн предприятешка халкъа эшача товарий ара ца хецаш дола тайпаш арахеца доладе а арахецараш кІезигагІа арахеца а йиш ца хилар, хІаьта республикански министерствайн, ведомствайн, ниттта моттига карайолча предприятешка моттиге лаьрхІача товарни ресурсай боарамагІа союзни республикай торговле министерствашцеи торговле управлене моттигерча органашцеи барта а долаш из делга. Компартей ЦК, союзни республикай Министрий Советаша, КПСС крайкомаша, обкомаша, СССР министраша, ведомствай кулгалхоша хьайла соцаде деза бахача наха хоатташ дола товараш ара ца хецаш дуталгеи кІезигагІа арахецилгеи.

Культурно - бытовойн боахамен товараш дукхагІа арахеца предприятей безам хулийтаргбола а, хІаьта ниттта уж товараш арахецара заданеш кхоачашъярах бола бехктокхам лакхбергбола а гІулакхаш де оттадаьд. Предприятешта мукъабеннаб бахача наха хоатташ дола халкъа эша товараш планал совгІа арахецара даькъера шоаш тІанийду декхараш производствен пайдани шера планашта юкъе дахьа оттаьча нормативашка хьежжа стимулировани фонда средстваш тІа а тохаш.

Продукцена реализаци яра план предприяте кхоачашъяра мах бергба халкъа эша товараш, комплекташ хула изделеш, узлаш, оттадаьча договорашка хьежжа номенклатуроагІа лоаттаяра декхараш кхоачашдарга хьежжа. Промышленни предприятей болхлошта премеш телара тиловой положенешта юкъехьу халкъа эша товараш лоаттадара договораш предприяте кхоачашдарга хьежжа инженерно - техническа болхлоштеи гІулакхерча нахан луш йолча премей боарамаш хулга.- Министерствашта мукъабеннаб материальни поощрене фонда резерва дакъа, хІаьта объединенешта — царна чухь хьахулаш йолча ниттача фонда дакъа, кхычарна юхе лоха рентабельность йола товараш дукхагІа арахецарах предприятей коллективашта луча премешка дІадахийта.

Материальни поощрене фондаи социально - культурни мероприятей а наха чубаха цІенош хьалдара а фондай еш йола отчисленеш ергьа уж товараш продукце керттера тайпа доацача предприятей продукци дІаяхьийтара юкъарча боарамерча халкъа эшача товарий удельни дозалга хьежжа.

Соцам тІа аьннад союзни республикай Компартей ЦК, парте крайкомаш, обкомаш, горкомаш, райкомаш, партийна организацеш, министерстваш, ведомстваш декхаринла я халкъа эша товараш арахецилга дегІадоаладара, дикагІа хилийтара, цар ассортимент шоръяраш кердаяхараш дукхагІа теркам тІабахийта, соцам тІа оттаяь мероприятеш кхоачашъяра денна тІахьожам лоаттабе, уж кхоачашъяра предприятештен гІишлоштен новкъостал де. ХІара предприятега бахача наха эша товараш хьадара планаш, хІара гІишлошъеча организацега керда предприятеш хьаяреи йолаш яраш эргаяьха тоаяреи заданеш кхоачашъяйта еза. Халкъа эша товараш дукхагІа хьадара эша резерваш лахараи уж хьадара йола керда мощносташ сихагІа болх бе йолаялийтарах тІехьара заводий, фабрикай, гІишлошъеча коллективай социалистически яхь мамогга дегІаоалае еза.

Наха дукхагІа хоатташ дола товараш дукхагІа арахецарахи баха наха уж кхы а биззa кхоачамболаш хилийтарахи КПСС Центральни Комитето а СССР Министрий Совето а лерхІ КПСС XXIV съездо ийслагІча пхе шера плана тІа оттадаь керттера декхар кхоачашдара — халкъа вахара материальни культурни боарам дикка лакхбара хиланза даргдоацарех цхьа хьал, оттадаь декхараш кхоачашдара партийни, советски, боахама, профсоюзни организацеща деррига гІулакхаш дергхиларах теша а теш.

Кердача пятилетка хьалхарча шера паччахьалкхенга шура йохкара план толамца кхоачашъяра хьнаре къахьег Грозненски шурий совхоза кхоалагІча отделене Хамзаев Махьмуд бригадир волча хьайбаш леладеча ферма коллективо.

Ферма план кхоачашъеча доккха дакъа доац къонача доярка Далиева Маймуната. Ше гІулакх деча тхьаь Іаттах хІаранегара 2300 килограмм шура яккха еза цун планагІа, хІаьта тІанийцача социалистически декхарех — 2380 килограмм. Ара дІа ца лехкаш доахан чусоцадаьдале а доахангара йоаккха шура лох ца яліийтара боккха теркам тІабахийтаб цо. Из цунна дика карагІдоал. Бахка безаш ца бетташ ворхІ етт бале а юкъера лаьрхІача хІара Іаттагара 6—7 килограмм шура йоаккх цо дийнахьи бусн.

ИйслагІча пятилетка хьалхарча шера тІанийца лаккхара социалистически декхараш кхоачашдара совхоза кхыбола хьайбаш леладераш санна Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дизара сийна къахьегама вахте эттай Далиева Маймунат а. Цо дош деннад план кхоачашъяь а ца Іеш цІей хьатІаккхоачаш тІанийца социалистически декхараш а кхоачашде.

СУРТА ТІА: доярка Далиева Маймунат.

Т. АРЧАКОВА сурти тексти.

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

Мехка халкъа боахами культурен чІоагГІа дегІадоаладара программа тІанийцай КПСС XXIV съездо. ИйслагІча пятилетка шерашка керда боккха гІа боаккхаргба промышленносто, тоалургба юртбоахам, лакхлургъя культура.

Массанахьара а хоамаш ух хІанз вхе шера план кхоачашъеча доахача толамех. Нохч - ГІалгІайчен болхлой, колхозхой къахьегама вахте эттаб Октябра 54 шу дузача денна сийленца накъабахара. «Социалистически яхь вІаштІехьйоаккхилга дІахо тоадарех» бола КПСС ЦК соцам арабаьнначул тІехьагІа кхы а чІоагІа яржаш латт социалистически яхь. Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша из соцам ларде а лувцаш чІоагГІа балхаш ду производство дегІайовлаяра а къахьегамхошта коммунистически кхетам балара а. Культура учрежденеш декхаринла я промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка социалистически яхь йоаржаеча шоашкара доагІа дакъа лаца.

Клубай, культура ЦІеной, библиотекай болхлой дукха торонаш я цу даькъе. тайп - тайпарча формаех пайда ийбу. Болх дика вІаштІехьбаьккхача культура учрежденешка къахьегамхоша тІанийдеча социалистически декхарий стендаш, уж кхоачаш мишта ду хьахьокхаш йола витринаш кийчъю. Цул совгІа къахьегама ветеранашца, къонача производственникашца вІашагІ а беттaлуш дувц цар толамех, Іомаю цар опыт, из шерра дІайовзийт. ЧІоагГІа пайдане форма я тематически сайренаш. Цар торонаш йоккхий я яхье баьннарий гІулакхаш дІадовзийтара даькъе. Уж еррига мероприятеш майоагГІара чакхъяхаро клубай, библиотекай, культура ЦІеной коллективай торо хулийт яьржа яхь шеръе, яхье баьннарий хьинар кхы а айде, цар гІулакхаш шерра дІадовзийта.

Республике кІезига яц шоай болх цу тайппара дика вІаштІехьбаьккха культура учрежденеш. Масала, Сунженски района Ассински культура ЦІа. Цу чу дІачувоаллаше а бІарг кхет Октябра сийна районе яьржача социалистически яхье хьалха латтача боахамех, фермаех, бригадаех, къаьст-къаьстача нахах дувцача хоза кийчъяьча таблицаех. Цу цІагІа наьха бІарг тІаоттаргболча латт Ассински станицерча колхоза хьалха латтарий сурташи тайпан цІераши тІадола щит. Кийчъяьй зрительни зал. Зизашта, ялатий цІовнашта юкъе хьалтеха доахк лозунгаш, плакаташ, халкъа кицаш.

Халкъа боахама къахьегамхой сийдола гІулакхаш мадарра дІадовзийтара даькъе лоархІаме я Шелковской района культура ЦІен коллективо чакхйоаха тематически сайренаш а. МоллагІча предприяте, колхоза, совхоза коллективе социалистически яхьа втогаш йича сиха хов культура болхлошта. Цу саххьате дага а баьле тематически сайре чакхйоаккх. Ниттта хилар дукха ха йоацаш а. Шелковской АТП водителашта юкъе яьржача яхье котало яьккхай Каралев Лом-Іаьлас. Цунна хетайир «Сайре-портрет». Цу сайрене хайра наха Лом-Іаьлас болх мишта бу, цун опыт, толамаш дайзар. Сакъердаме а пайдане а яр мероприятн.

Цу тайпара шоай болх дика вІаштІехьбаьккха культура учрежденеш дукха я республике. Царех я Грознера В. И. Ленина цІерагІара культура Дворец. Каст - каста вІаштІехьдоах цар «Марсен жІовнен» цІейш. Цу тайпара мероприятеш чакхйоахача хана юрташкара, районашкара социалистически яхье хьалха латтараш хьоашалгІа бут. Цига дувц карагІдаьннача дикача гІулакхех, толамаш дахара наькъех, вІаший йовз опыт.

Халахете а кІезига яц республике яхь йоаржаяра новкъостал ца деш йола культура учрежденеш а. Дукхача клубай, культура ЦІеной кулгалхоша шоай декхар кхоачашдаьрг лоархІ художественни самодеятельноста концерт оттадича наг-нагахь лекцеш йийшача. Цхьайолча клубашка, культура ЦІеношка формально леладу яхьа пропаганда елга. Деррига пенаш дІа а лаьце доахкаш хул тайп - тайпара селханарча денах дола плакаташ, таханех хІама хилац. Дукха ба хІанз а социалистически яхье баьннарий гІулакхаш ца довза культура болхлой. Кхыча тайпара кхетаде йиш яц цхьайолча культура учрежденей болхлоша шоай юртарча боахама, ферма, бригада, кхыча предприяте къахьегама гІулакхех йола гойтара агитаци ца кийчъяр, хІара дийнахьарча цар гурпалча къахьегамах шоай дош ца алар. Цу тайпара болх беш я Наьсарен, МалгІабика, Ачхой - Мартана районий цхьайола культура учрежденеш.

Культура учрежденей болхлой керттера декхар да социалистически яхьи коммунистически къахьегама тІехьара болами шерагІа боаржабар. Бокъонца массане а кхетадергдолаш дувца деза къахьегама турпалех, производства хьалха латтарех, новаторех. КІоаргагІа техка деза деррига кердадараш, шерра дІадовзийта деза социалистически яхь мишта лел, цун результаташ, толамаш мишта доах. Культура учрежденей балха юкъе лоархІаме моттиг лаца еза агитбригадаша. Царна юкъе кхувла беза производстве хьалха латтараш.

Культура учрежденеша шерра пайда эца беза наха юкъе беча балха дукхача кхыча формаех а. Уж я дешарий конференцеш, тайп - тайпара кинофильмаш, гойтара агитаци. Цар торо хулийтаргъя наха юкъе экономически знанеш йоаржае а.

Кхетадеш да хьалха латтача опыта пропаганда яри социалистически яхь йоаржаяри хинна Іац клубий, культурай ЦІеной, библиотекай болхлой де дезараш. ХІанз гуйре хьатІакхаьчача хана тоабе беза тайп - тайпарча кружокий, секцей болх. Культура учрежденеш Іан хьалашка болх бара кийчъе еза. Цу гІулакха царна новкъостал де деза партийни, советски, профсоюзни организацеша.

Социалистически яхь йоаржаяр, из хьаллацар, наха экономически знанеш ялара гІо дар—хІанз парте культура учрежденешта тІадилла гІулакх. Цунна юстара хила йиш яц парте дош наха юкъе дІадовзийташ, доаржадеш вола хІара культура болхло. Шоай талант, знанеш къахьегама нахага кхачийта еза цо.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КХЫ А АЙЕ ПАРТИЙНИ ВЛИЯНИ

Цхьаккха а яц Наьсаре «Электроинструмента» заводехь санна бехктоххаме декхараш хьалхий-ка латташ партийни организаци. Из предприяти ше а я кертера доархlаш, хьоккхаме болх бе беш.

Мишта ду партийни организаце завода йоккхача коллектива кулгал, малагlча новкъа юг цо иза, мел айду цун денал, хьинар? Цу хаттарага хьалда жоп луш йола отчетно - хоржамий собрани хилар уккхаза укх деношка.

Собране доклад яьча партбюро секретара нов. Пашенных, преееx къамальаш дьача завода ялх коммунисто, КПСС райкома шоллагlча секретара нов. Баранова, КПСС обкома промышленно - транспортни отдела заведующе нов. Олейникова хьадошийтар завода къахьегама, культура, бытовой вахар.

Вай мехка,а, кхыча паччахьалкхенашта а хьалхашка Назрана сий лакха лоаттадеш хьайоагlа эзар совгlа саг чувоагlа коллектива. Дlадахача шера ерригача союзни социалистически яхье ше яьккха хьалхара моттиг дlа ца кепаш хьайоагlа из.

Укх пятилетка хьалхара шу а дика дlадоладаьд цо. Дlабахача 9 беттара планаш а, социалистически декхараш а тlехьхоачаш-даьд. Планал совгlа 64 эзар сома маьха продукци ехкай. Предприяте эгара доархlамегlа йола показатель я из. Дlадахача шера шу юкъагlачул 12 эзар дукхагlа яхьийтай заводо вай мехка а, доазол дехьа а электросверлильни машинаш.

Дlадахача шераца нийсдича дикка эргалонаш хиннай заводе. Шолха нзолеци йола яйдархошта дикагlа доархlа керда сверлилкаш хlанз шозза дукхагlа хьаю уккхаза.

Наьха вахара хьал тоадар КПСС XXIV съезда белгалдаьча тайпара партийни политика керттера гlулакх да укх пятилеткагlа. Цудухьа наха эшаргдола товараш дукхагlа араxецаш хила еза цу гlулакха специлизированни йоаца предприятеш а. Цу гlулакха теркам тlабохийт «Электроинструменто» а.

Нагахьа санна дlадахача шера цу товараш 1.673 эзар сома араxийцадале, укх шера 3080 эзар сома араxехаргда уж. Веца ялча, шозза дукхагlа. Дlабахана ялх бетта араxийцараш 2180 эзар сома маьха да. Цу гlулакхо хьахьокх заводо лакхача темпах болх беш хилар.

Съезда решенеш кхоачашъяраях оарцагlбоахаш дукха къахьег цехий, участкай коммунисташа. Болхлой цар тlахьех планаш, социалистически декхараш кхоачашдара, производства эффективность лакхъяра, lилманеи техникани карагlдьаьца керда хlамаш производствана юкъе дахьара, хlамаш кхом бара. Тlехьале йоацаш дисац цар наьха инициатива айеш хьега къа. Дуккхача участкай, цехий бlарча коллективаш коталонаш йоах.

Масала, эгара доарxlамегlа йола сборочни цех я коммуниста Тумгоев Махьмада кулгалдер. Цеха парторганизаце секретара нов. Ящинас берригa коммунисташ оарцагlбоаш хьокхаме къахьегара, коллективана хьалха латтара. 111,8 процента кхоачашъяй цу цехо продукци араxепара задани. Планах йоагlачул 11,1 процента лакхъяй къахьегама овсарле.

Цунца яхье яьнача механически цеха (начальник Татаров Сулейм, парторганизаце секретарь Итаров Iийса) гlулакхаш а лелаш во. Цо 113 процента кхоачашъяй план. Октябра сийна яьржача яхье хьалха а из латт.

Низ болаш, коллектива хьалха латта ковргдолаш я завода партийни организаци. ЦаI производственни участок яц цун влияни йоацаш. 88 коммунист ва уккхаза, уж чубоагlа 7 цехови партийни организацена. Цу ерригаешка а укх шера сентябре отчетно - хоржамий собранеш хиннай. Шерра гlа боахаш йолх уж.

Хlара шера дегlаух завода парторганизаци, шерлу цун мугlараш. Ала деза, цу гlулакха партбюрос дукха къахьегаш хилар. Отчетни хана уххаза парте чувуннийв производства, цlагlа, наха юкъе дукхагlа сийдолаш вола 13 саг.

Теркам тlабохийташ леладу уккхаза коммунисташ установкай бокъонаш кхоачашъе lомабар а. Шерра доаржадаьд къаьст-къаьстача коммунистий отчеташка ладувгlалга. Из форма эффективни йолга гучадаьннад партбюрона.

Цул совгlа, лакхача политически боарамах хургйолаш е гlерт уккхаза партийни собранеш а. Уж кийчъеча дакъа ца лоацаш нагахьа коммунист вицац. «Собрани — кхетама школа» яхача девизах леладу уккхаза из гlулакх.

Къаьстта белгалдаьккха дийцар отчетно - хоржамий собране кердача этаперча социалистически яхь товяра декхарех лаьца. Из наьха творчество, хьинар айду форма кхы а лакхагlча лагlа тlа яккхара шоай мел торонаш я дийцар коммунисташ инструментальни цеха начальника заместитела А. Щеглова, слесара А. Ахильгова кхычар.

Чулоацам болаш дар тlеххьарчо даь къамаьл.

— Хlаман кхом беш дола гlулакх геттара айдаь леладеш цхьа юкъ яр вай заводе — йоахар слесара. — Цул тlехьагlа юха хецаделар из оазадена хияна пружина. Материали электроэнергии кхоира тlахьожам лоаттабе хержа комисси каьхата тlа йисар. Цул тlехьагlа хержар а ехар. Хlана саг вац бокъонца цу гlулакхага хьожаш. Цхьанахьа хиниа мелал шоллагlчахьа lадкъ, меллу ерригa партийни влияни. Уж санна дола гlулакхаш бlаргкlалхара довлийта йиш яц, — аьлар цо.

Дlахо шоай бе безача балха хlаьта дlадаха дезача гlалатех решени йир собране.

Секретаралла нов. Пашенных юха хержар.

З. АЛЬДИЕВА,
КПСС Наьсарен райкома промышленни отдела заведующи.

КАРАГlДАЬННАЧОХ ТОЪАМ БЕ ЙИШ ЯЦ

«Дерригача шера дика къахьега» — яхача девизах болх беш ба Грозненски буруш деттача Управлене маьхкдаьтта лохараш нийслагlча пятилетка хьалхарча шера. Кхаь кварталагlа планагlа доагlачул совгlа 600 метр буруш техад. Ер шу дlадоладелча денз хала геологически хьалаш дар аьнна тlехьашка ца боалаш, къахьегаш ба маьхкдаьтта проходчикаш. Цар 27 эзар сом мах бола буруш тохара балхаш даьд. Управлене чуйоагlача ерригача бригадай, участкай, тайп-тайнарча службай къахьегамхоша шоай низ ца кхобеш баьча балха торо хилийтар уж доккхий толамаш даха.

Иштта дика толамаш даьхадале а, Управлене хlанз а дукха я производствана юкъе ца йоалаеш резерваш. Из бахьан долаш лакха да буруш деттача хьадаьча балхий маьхаш. Балхашка дlабаха мах лакха хиларо укх тlехьарча 8 бетта lаьдала массехк бlаь эзар сом зе даьд. Буруш деттача зварещ хул лерттlа болх вlаштlехьа ца бакхар бахьан долаш, дукха ха йоаю цхьадола балхаш деш. Керда буровой вышкаш йиллача хана хьалйоа, уж болх бе йолаелча гучадувл тайп-тайпара кхоачамбоацараш. Цар тlехьалут буруш тохара гlулакх, ца доагlа зенаш ду.

Уж кхоачамбоацараш дийцар дукха ха йоацаш шоай собране гулбеннача коммуниста, «Социалистически яхь вlаштlехьйоаккхилга дlахо а тоадарах» болча КПСС Центральни Комитета соцамах лаьца доклад йир профсоюза группкома председатела нов. К. Ямщикова.

Преееx къамаьл даьча коммуниста И. Новикова, В. Белецке, А. Карнаева, М. Белокура дийцар цхьаболча кулгалхоша болх боагlача тайпара хьа ца бав бахьан долаш lаьдала хулаш долча зенах. Цар белгалдаьккхар хьабеча балхах хула пайда, зе ца лоархlаш кулгалхой управлене хилар, къаьст-къаьстача бригадашкеи участкашкеи деча балхий анализ еш ца хилар. Иоагlача тайпара вlаштlехьъяьккхаяц управлене социалистически яхь а. Хьалха латтача болхлоех, бригадаех лаьца кlезига дувц коллективе. Социалистически яхьа итогашка кварталe цкъа мара хьажац. Из тоъам болаш дац коллектива болх тоабара.

Хlанз ерригача бригадашка, сменашка дувцаш а, къоабалдеш а да вай парте лоархlаме документ: «Социалистически яхь вlаштlехьйоаккхилга дlахо тоадарах» бола КПСС Центральни Комитета соцам. Социалистически яхь йоаржяра ле деза моральни а, материальни а гlулакхаш белгалдоаккхаш я управлене партийни комитет.

Къахьегама овсарле лакхъеча, балха тlа дикагlа толамаш доахача бригадана лургья кердача условех: «Буруш деттача Управлене дикагlа йола бригада» аха сийлен цlи. Социалистически яхье баьнна управлене болхлой шера план хана хьалха кхоачашъе лерхlаш ба.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 54 шу дузача кердача дена толамашца накъа баха кийчлуш ба мехкдаьтта лохараш.

М. ГОЛЬДЕНБЕРГ,
штате воаца корреспондент.

Сийлахь - йоккхача Октября 54 шу дизара сийленца накъавара социалистически яхье лийнача А. Шерипова цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хьалха латтачарех я № 19 йолча установка коллектива. Итт бетта план хана дукха хьалха кхоачашъяьй цо. Планал совгlа арахийцай эзараш тоннаш мехкдаьтта продукци. Белгалъяьнна цига дика къахьегаш я йоккхагlйола оператор Кикалова Наташа операторош Лазунова Нина, Китова Людмила. Цар массаза а нийса лелаю технологически режим, цудухьа цар бехкагlа балха тlа хьовзам хинна моттиг нийслац.

Сурта тlа: установка технологаш Н. Кикалова, Н. Лазунова, Л. Китова.

И. Плиева сурт.

МИШТА КХОАЧАШДУ ДЕКХАРАШ

ТЕША МЕГАРГВА, ХЬАЖА-м ВЕЗА...

«Социалистически яхь вlаштlехьйоаккхилга дlахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам дог раьза хиина тlайийцар А. Анисимова цlерагlча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо. Из доархlаме документ lома а деш завода цехий, установкай коллективаша Сийлахь-боккхача Октября 54 шу дузача денна сийленца накъабахара лакхара социалистически декхараш тlайийцар. Цул тlехьагlа белгалъяьхар уж кхоачашдара чакхъяха еза организационно - технически мероприятеш. Уж мишта кхоачашъю хьожаш цахадеш тlахьожам лоаттабу предприяте кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша. Цудухьа денгара денга лакхагlа хул завода коллектива толамаш. Товарни продукци араxецарен сийрдача мехкдаьтта продукташта реализаци ярен 10 бетта план 23 октябре кхоачашъяьй завода технологаша. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 130 процент кхоачашъяьй.

Завода дуккхача установкаша 10 бетта плани Октябра цlей сийна тlайийца социалистически декхараш ер бутт боалалуча деношка кхоачашдир. Царна юкъе Пиркис Розалия Насоновна керте латтача № 21/1 йолча установка коллективи Социалистически къахьегама турпала И. В. Пугачева кулгалдеча № 21/2 йолча установка коллектив. Иштта дика къахьегаш я И. Н. Вольянов керте латтача установка коллектив а. Укх бетта хьалхарча деношка дена тlабоагlача бетта чотах мехкдаьтта сийрда продукци араxец цар.

Укх тlехьарча хана дика вlаштlехьъяьккхай заводе социалистически яхь. Хьалха № 6 йолча цеха дукха йоакхо яцар профсоюзни организаце, социалистически яхье цо доахача толамий нагахьа мара итогаш яцар. Дуккхагlйолча хана из санна йолча гlонва йолча цехий коллективаш социалистически декхараш тlайийлеш а хиннадац. Хlанз из гlулакх цlендаь дlадаьккхад. Социалистически декхараш тlайийцад ерригача цехий коллективаша, къаьст-къаьстача болхлоша. Уж кхоачашдара социалистически яхь йоаржаьй цехий, сменай, установкай, бригадай коллективаша.

Профсоюза заводской комитето завода кулгалхошца цхьана хаькхаьнахь итогаш ю социалистически яхьа. Хьалхара моттигаш яьккхача коллективана моральни а материальни а поощрени ю: карара-кара тела Шe байрахъ ахчан премеш чу. Завода Сийлен доска тlа хьалтеха доахк социалистически яхье латтача 20 технолога портреташ. Царна юкъе да № 43/3 йолча установка оператора Рухлин Виктора, № 2/49 йолча установка оператора Стрекозова Тамаре, лаборантка Мищенина Антонинай, кхычар портреташ. 2 бlаь совгlча сага цlи йихьай завода сийлен книжка тlа. Царна юкъе ва: № 43/1 йолча установка машинист Калиниченко Федор, 6 цеха приборист Авдошко Валентина, 4 цеха йоккхагlйола оператор Федорова Нина, кхыбараш.

Укх тlехьарча хана дикка дукхагlа хиннаб цу заводе рационализатораши изобретателаши. Соахка 205 рационализатор мараца хиннача хlанз заводе 251 рационализатор ва. Духхьала укх 10 бетта цар кийчъяьй 410 доархlаме рационализаторски предложени. Царех хlанале балха юкъе йихьай паччахьалкхенна 300 эзар сом пайда беш йола 371 рационализаторски предложени. Из хул планагlа лаьрхlачул 20 эзар сом дукхагlа. Дуккхача рационализатораша хlанзалехьа кийча а яь производствана юкъе йихьай массехк рационализаторски предложени. Масала, кхоалагlча цеха слесара Исраилов lийсас кийча а яь производствана юкъейихьача 5 рационализаторски предложене 1281 сом пайда баьб. Хlаьта воархlалагlча цеха мастера Чокаев Лемас еннача 7 рационализаторски предложене производствана баь пайда 12 эзар сом да. Иштта дукха пайда баьб кхыча рационализатораша а.

Коммунистически къахьегама сийлен цlи яккхара а чloагlа къовсам лоаттабу цу заводе. Цу яхье укх шера дакъалоацаш ва 500 саг. Соахка хиначул 50 болхло дукхагlа ва коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цlи лелаеш. Хlанз из цlи лелаеш ва заводе 150 болхлой гlулакхера сага.

Толамаш кхы а дикагlа хила йиш яр нагахь санна цу коллективо В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача коллективаца лелаеш йола яхь дикагlа вlаштlехьъяьккхаяларе. Завода кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша вlаштlехьъяьккхадац дикагlйола опыт дlа-юха эцалга. Цу гlулакха бехке я шинна а завода коллективаш. В. И. Ленина цlерагlча завода коллектива а во дац толамаш. Продукцена реализаци яра 10 бетта план хана хьалха кхоачашъяьй цо.

«Социалистически яхь вlаштlехьйоаккхилга дlахо тоадарах» бола КПСС ЦК соцам арабаьнна шин бутт гаргга ха я. Цхьабакъда хlанз а тlайийца социалистически декхараш мишта кхоачашду хьежабац яхье яьннача шинна а завода кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш. Кхыметтел цхьанна завода цехий кулгалхой а хиннабац вокх завода цехе. Каст-каста итогаш яц социалистически яхье яьннача коллективаша доахача толамий. Шерра дlайоазийтац хьалха латтача цехий опыт, чакхйоаха организационно - технически мероприятеш, дикагlбола болхлой, царна карагlдийнараш.

С. ЧУХАРЕНКО,
Нохч - Гlалгlай Облсовпрофа къахьегамеи алапеи отдела заведующи.

НАЬХА ДАГАРА Б А У Ж

Грозненски «Ремонтбыттехника» объединене чуйоагlача централь-ни сахьаташ тоадеча мастерске болхлоша шоай хьинар кходаш бахача наьха хьашташ дизза кхоачашдара. Цунна тешал ду мастерске предложене книжка тlа укх шера даьча йоазоша. Царех цхьанне тlа яздаь да: «Каст-каста хул со укх мастерске, хlана аьлча мастерске коллективо безаме тlаэц клиент, сиха тоаду сахьат, сахьато болх бергхаларах тешам лу...» Цу тайпара дола иттех йоазув даьд укх шера мастерске предложеней книжка тlа. Хlаьта мастерске балха раьза боацаш даь цхьаккха йоазув дац. Из кхыча тайпара хила йиш я яцар, хlана аьлча ворхl шу да цу коллективо коммунистически къахьегама сийлен цlи лелаю.

«Оаха ремонт яь сахьат цlаьхха сеца моттиг нагахьа мара нийслуш яц», — аьлар мастерске заведующе, — Хlаьта иштта гlулакх, эттача а ахча а ца доаккхаш цlаьхха ремонт ю оаха. Иштта гlулакхашца тlаувз оаха клиенташ.

Мастерске верригa а болх беш 26 мастер мара вац, царех шийтта коммунистически къахьегама ударник ва. Грознерча 14 приемни пунктера хьалоагlача сахьаташта ремонт яь ца lеш, бахача вахха хьаккхуха сахьаташ а тоаду мастерске. Хlара дийнахь юкъера лаьрхlача 40—45 заказ кхоачашду цига. Дика лел уккхаза социалистически яхь а. Октября цlей сийна тlайийцача декхарий дукхагlйола пункташ хlаналехьа кхоачашъяьй мастерске.

Пятилетка хьалхарча шера план 25-ча декабре кхоачашъе, къахьегама овсарле лакхъяра задани цаl-ах процент тlеккхоачашъе, шера планал совгlа 2000 эзар сома маьха наьха заказаш кийчде декхараш тlайийцад мастерске коллективо. Уж кхоачашдергхилар хьахьокх сахьаташ тоадеча мастераша доахача къахьегама толамаша. Дlабахача бетта мастера Айсханова Салавата планагlа 350 сома маьха бе безача 450 сома маьха бир болх, хlаьта мастера Абдулвагапова Зулайс 365 сома маьха бир. Иштта дика къахьегаш ба мастераш нн. Токарева, Карлаев, кхыбараш. Хlара бетта мастерска коллективо кхоачашду 4700 — 5000 сома маьха бахача наьха заказаш. Уж да задне дуккха дукхагlа.

Цу коллектива толамаш дика хилара бахьанех цаl да цунга керте латтача Юсупов Альмада шийна боля дика бовзаш хилар.

Дийтта шу совгlа ха я из сахьаташ тоаду мастер вола. Ялх шу да из мастерске заведующи вола. Нов. Юсупов цу балха хьожавьча хана тlехьюсаш дийнай мастерске коллектив. Цхьабакъда, Альмада лоацача хана тоабир коллектива болх. Хlанз тlехьайисар фуд ца хоьш къахьегаш я из коллектив.

Дика общественник а ва нов. Юсупов. Массехк шера из хиннав комбината месткома член, цига дикагlа лоархlачарех вола агитатор а ва из.

Хьинаре къахьегерга яьежжа тийннад цунна совгlаташ а. «За доблестный труд» яха медаль елар цунна массехк шу хьалха, Иттех Сийлен грамота еннай, хlаьта къахьегама книжка тlа дlа яздеш дуккхаза баркал аьннад нов. Юсупова.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТlА: мастерске заведующи А. Юсупов хьожаш ва сахьаташ тоадеча мастера Н. Патова беча балхага.

И. ПЛИЕВА сурт.

Грозный станце вагонни депоков. Уккхаза керда управленчески помещени хьалъеш я Гончаров Иван Михайловича бригада. Болх чуйина бу цо.

— Шера план, — дувц бригадира, — Октябра цlей тlаккхоачаш кхоачашъе лаьрхlад оаха. Баьча балха итогаша хьахьокх тха коллективо шийдош толаме кхоачашьергхилар. Из кхоачаш ца де-м тха йиш а яц, хlана аьлча дукха ха я коммунистически къахьегама коллектив яха цlи тха бригада лелаю...

ЦlЕРО ДЕКХАРИЙЛА ВУ

РЕПОРТАЖ

Хьалдеш латтача цlеной шоллагlча этажа тlа довл тхо. Болхлой башха дукха-м бац уккхаза, хlаьта а гуш да уж берригаш а болх бе lема хилар. Цигара дlадоаллашехьа тхона духьалкхет спецовкаш тlаювхача кхалнаьха группа.

— Тха малярий группа я ер, духьlавоаккх Иван Михайловича.

— Гаьна долхий шо? — хетт цо царга.

— Хlанз штукатурка е долх, — жоп лу царех цхьанне, — басар хьекха даьннад тхо. Цига сарралца бе болх хургба.

— Маляраша штукатурка мишта ю? — дагадехар сона. Са уйла кхета а из бригадира дувц:

Болхлой ца тоъаш ха яр тха бригаде. Цкъаза маляраш, тlаккха столяраш, каменщикаш ца тоъаш моттигаш нийслора. Царех цхьабараш бе болх хилча, вокхаш хlама доацаш бусар. Объект яь цкха оаз ха кулар. Цу хана малярий группа кулгалхочо Леонида Антоновна Домбровскаяс юкъе доалаир бригадецара хlаравар моллагlа болх бе lомалулга. Малара балха лакхара разряд йолаш штукатура болх lомабе йолаелар Домбровскаяи. Цул тlехьагlа уж берригаш lомабелар плиточникий болх бе а. Хlанз Домбровскаяс каменщика болх а бу. Бе болх боацаш моттиг хlанз нийслац.

Дlачудолх тхо столяраши болх беча. Дийхка шолхий хоза хьаж латт цу чу. Уйнаш оввийташ, гонахьа плинтусаш тохаш боаххар уж. Бригадира хьабовзийт болхлой. В. Архипови Г. Чалови — бригада ветеранаш, коммунистически къахьегама ударникаш, рационализатораш. Дукха ха йоацаш Архипова предложени елар вагона чухнахь тоха улгаш хьокха фреза кийчъяра. Специалисташ раьза хилар цу гlулакха. Хlанз балхара вайнача хана фреза кийчъеш ва рационализатор. Цунна новкъостал деш ва гlонна йолча цехера бригаде вена Д. Руденко.

— Болх булой, Митя? — дасанна хетт цунга бригадира.

— Укх балхага воалаш воагlа со, дяля Ваня,—йоах вlамигача саго, — «хьехархоша» са дакха витац болх lома ца бича...

Цу чура тхо арадаьлча бригадира дувц Руденко Дмитрех.

Эгара хьалха бригаде венача хана тха порядкана раьза вацар из, къаьстта дlахо сайрийнарча школе деша дехаш хилара, балхара ваьлча цо фу лоладу, хьоашал хьанца ла тхо хьожаш хилар а ла магахар. Цул тlехьагlа коза къамаьл а лаь дlаххетаяир из дерригa, а цунна долча гlулакхаш деш хилар. Болх бе а деша а кхеч ел, хала ца из, яхаш леккъар Дмитрий. Аз цунна дийцар ше кхувш йоагlа йийнг йолча хана балха ена Домбровская. Цо хlанз гlишлошъерий кхоъ балха говзал lомаяьй, сайрийнарча школе дийшар, техникума заочни отделене дешаш я. Кастта се пенсе водаш бригада цунга дlалургья из. Депутат, парте райкома член я из. Вархlлагlча пятилетке даьха толамаш бахьан долаш «Знак почета» яха орден еннай цунна. Гой хьона, Дмитрий, йоlа мегад уж ерригa халонаш ла а саг хила а... Цул тlехьагlа оамал хувцаелар, болх дикагlа бе ваьлар Дмитрий.

Цул тlехьагlа цу хьакъехьа къамаьл дир цунца Леонида Антонавиас ше а. Иштта ца довзачох кхетабу, ца ховр lомаду оаха керда балха баьхкараштa, — хоададу Иван Михайловича шийкъамаьл.

Балха ди чакхдаьлар, цхьабакъда, цхьабола болхлой цlабахара сихо еш бац. Дlаводац бригадир а. Хьатlайоагlа Л. А. Домбровская а. Берригаш хьагулбенна бий а хьеже «Долале вай» — аьл цо.

Октября цlейна кийчо яра дош къоастаде гуллуш хинна бригада партийни группа хиннаяр из.

Собрани чакхъяьлча, Домбровскаяс бригадирага хьаделар яздаь каьхат, «дешалахь из», аьнна. «Вагонник» яхача пенгазета луш заметка хиннаяр из. Цу тlа яздаьдар бригада коммунистически къахьегамма коллектив Октября 54 шу дизара малагlча къахьегама совгlатаща накъавча лерхlаш я.

Цу цlейна хьинар айденна, доуразтта накъайоагlа бригада коллектив.

В. АЛАЕВ.

СУРТА ТlА: Л. А. Домбровская.

М. ПАШКОВА сурт.

Общественни Iилма дегIадоаладара

Укх деношка КПСС обкома политпросвещене Цlен лекционни зале вlашагlкхийтар шийн тайпара аудитори. Общественни Iилмай къовнча Iилмахой конференце дакъа лаца баьхкабар вай горолерча лакхерча специальни заведеней студенташ.

ВЛКСМ Нохч - Гlалгlай обкомо дукха болх бу дешаш болча кагирхой творчески уйла дlахо а дегlайоалаярах йола КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра хьакъехьа. Цу хьакъехьа я лоаркlаме яр къонача Iилмахой (30 шу даланза болчар) конференци.

Конференце хьалхарча туре вlашагlкхийттараша, бийцар кхо болх. Нохч-Гlалгlай педагогически института КПСС исторе кафедра вокхагlа волча хьехархочун, исторически Iилмай кандидата Д. Д. Гакаева доклад йир юкхьанца «Тиркен Дагестанен большевикаша революцена кийчо еча хана салтий шоашта тlехьабахара лоаттабаь къовсам» яхача темах. Из болх кlоаргача творчески уйланца язбаь хиларах, гуль-аь материал хlанзалца галканза хиларах цу балха лоархlамах дийцар оппоненташа.

Йиштта бокха мах бир Нохч-Гlалгlай педагогически института педагогикаи психологеи кафедра заведующе нов. Жуковеи цу кафедра воккхагlа волча хьехархочо нов. Манкиевеи шоай кафедра йоккхагlа йолча хьехархочо, педагогически Iилмай кандидата В. Д. Потаповас яьча йиьлагlча классе дешадагlача берий теркам тlерабоахаш долча хьалашка болх бара хlаране шиь-ший тайпара йола «оамалаш» яхача темах йолча докладага а.

— Геттара кlезига болх баьб вай мехка Iилмахоша, Нохч-Гlалгlай педагогически института педагогикаи психологеи кафедра воккхагlа волча хьехархочо, педагогически Iилмай кандидата В. А. Канкалихай дийцар «Педагогически институташка студенташта педагогически техника хьехара цхьадола дешаш» яхача темах, — аьлар цу института проректора, педагогически Iилмай кандидата, доцента нов. Гришина. — Къоначa Iилмахочо язбаь болх теоретически меттел, практически а доархlам болаш ба. Хlана аьлча вай студентий теоретически кийчо-м вай хано дlа ма лехкара хул, бакъда школе балха бахачул тlехьагlа, класса хьалхашка эттача шоай фу де деза ца ховш бусаш хул. Из бахьан долаш дешархошта знанеш елар дикка лохлу. Хlаьта практически навыкаш lомаярга дукха ха дlайода.

Конференце бийца кхокха болх хьатlадоагlача шера г. Краснодаре хургйолча конференце шоллагlча туре дакъа лаца бахьийта могабир вlашагlкхийттараша.

ВЛКСМ Нохч-Гlалгlай обкома секретара нов. Бузуртанова ВЛКСМ обкома Сийлен грамоташ елар къонача Iилмахоштеи цар оппоненташтеи конференци кийчъеча а, общественни Iилма дlахо дегlадоаладеча дакъа лацарах а.

М. РАШИДОВ.

«СЕРДАЛО»
2-гlа оагlув, 30 октябрь 1971 шу.

ОКТЯБРА ЦІЕЙНА НАКЪАДОЛХАШ

Ийсалгіий пятилетка хьалхарна шера программа толаманца кхоачашъяра яьржача социалистически яхь юкъе а баха чІовкІа къахьег тха района къахьегамхоша.

Дукха да йисаниц ер шу чакхдала. Цудухьа хІинзле а итоган ю пхьаццадолча балхий. Цу итогаша къаьстта хьахьокх КПСС XXIV съезда решенеш сийленца кхоачашъяйтара къахьегамхой оарцагІбоахаш партийни организацеша дукха болх баьлга.

Карарча шера планагІа паччахьалкхенга 12500 тонн ка бола ялат дохка дезаш яр тха район.

ТІаккха мишта кхоачашдаьд из декхар района боахамаша? Цу хьакъехьа массехк цифра йоалаергья аз. Района къахьегамхоша шоашта хьалхашка декхар оттадьдар паччахьалкхен амбараш чу 17000 тонн ялат дохка. Бакъда, ялаташ чуийца даьлча гучадаьлар паччахьалкхенга 20000 тонн из дохка торо йолга. Боккха толам ба из тха района хьалашка хьежача.

Уж толамаш дахара эш лакхара говзал йола специалисташ, механизатораш, кхашка балхаш дераш.

Ялаташ кхедеча а, уж кий ханнахьа чуцаче а белгалбаьнна механизатораш дукха ба района.

ДІаяхача гурахь денц тоханарча денга кхачалца хьувкъам лакха хилийтара пхьаккха хало ца лоархІаш къахьегаш хьабаьккача механизаторашта юкъе дикагІавярея толашагІа болаш хьабаьккаб тха башха механизатораш Магомадов Рамзан, Шамсудов Іимран, Мусиев Муса, Салмаев Лема, кхыбараш. Уж механизатораш го йиш я боах эгара сихагІа болча метте. Гурахь дув ялаташ дІадувш, энбь оехаш, лаьтта хьаьдара удобренеш кхашка дІакхухьаш, культивацн еш, макха боаккхаш, вешта аьлча хьувкъам совбаккхара мел эша балхаш деш лелаш хул цар «болата дой».

ХІаьта кхашкара ялаташ кхаьчача эгара хьалха уж хьакхара йолча комбайнаш тІа ховш уж. ДикагІа болча механизаторий сурташ да района сийлен Доска тІа хьалтеха. Царна хетаяь арахийцай дукха «Молнеш», «Къахьегама листокаш». Механизаторий опыт ювцаш арахецача лаьрхІача бюллетенаша новкъостал ду кхычарна цар говзал дІайовзийтара.

Дика дел тха района паччахьалкхенга шурен дулхи дохкара план кхоачашъелга а.

ДІабахача ийс бетта 30400 центнер шура йохка план-задани яр района боахамашта еннар. Бакъда дІаеннар 32251 центнер я. Из хул план 106 процент.

Района боахамашка дика дел паччахьалкхенга дулх дохкиагІа а. ПланагІа 13800 центнер дулх дохка дезаш яр район укх шера хьалхарча ийс бетта, хІаьта декхар 14031 центнер да. Проценташа лаьрхІача 102 процент дул из.

Къаьстта дика толамаш даьхад укх шера «Верхне - Наурский» винсовхоза къахьегамхоша.

Совхоза директора С. П. Таймасханова а, партийни организаце секретара А. Хажмурадова а, беррагача активисташа а болх дика вІаштІехьбаьккхар баьхьи долаш дика лоархІабу укхаза планашцеи декхарашцеи.

Совхоза коллективо дош деннадар укх шера паччахьалкхенга 1800 тонн ялат дохка. Денна дош 140 процент тІехкховчаш а еш боахама къахьегамхоша паччахьалкхенга декхар 2500 тонн. Планага диллача 186 процент кхоачашъяй из.

Шура яккхараи из паччахьалкхенга йохкареи план 110 процент кхоачашъяй совхозо, шера йола дулха план ийс бетта 102 процент кхоачашъяй. Ер шу чакхдалале кхы а планал совгІа 20 тонн дулх дохка лерхІ совхозо.

Цу тайпара лакха толамаш даьхад «Надтеречный», «Озерный», кхыйолча совхозий коллективаша а.

Района еина дулха план кхоачашъеча шоашкара доагІа дакъа юкъедихьад «Гвардейский» совхоза хьайбаш лeладераша а.

Чуоттадаь кхоабача хьайбашта дозал тІакхетийтара йола план укхаза кхоачашъяй 107 процент. Вешта аьлча планал совгІа хьайбашта тІакхийтта дулх 745 центнер да.

Укхаза цІераш ца яьхача яргьяц толашагІа болча хьайбаш лeладерий. Уж ба Д. Даниленко, Т. Шоипов, М. Кириос, Ш. Магомадов, А. Хибиев, Ю. Бижаев, кхыбараш.

Шоай группашкарча хІара бежанна дийнахьи буси планал совгІа 80—100 грамм дозал тІалеттадолийташ хьабоагІа уж.

Районе цІи хеза доаркаш ба Уразбиева Забу, Мадаева Матуса, Заагаева Жайран, Эзилоева Моша. ХьатІадоагІача шера чотах шура йоаккхаш ба уж шоаш леладеча доахангара.

Къахьегама овсарле дегІайоалаяра лоархІамерча гІулакхех цаІ да социалистически яхь шерагІа йоаржаяр, лоархІамерча участкашта керте коммунисташ латтар, общественни организацей болх тоабар.

Боахамий кулгалхоша, специалисташа, беррагача механизатораша шоай керттера теркам тІабераабаьб ер юрта боахама шу толамца чакхдаккхара.

Района хьайбаш лeладераша дош деннад паччахьалкхенга дулх дохкара шоаш тІаийца декхараш цхьоалагІча декабрен, шура йохкара декхар 20 декабрен кхоачашде.

Из да тха района къахьегамхоша Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дузача денна хетадаь совгІат.

Тешаме ала йиш я, цу декхарашна лоархІабергба тха къахьегамхой.

И. ДАЖИКАЕВ,
КПСС Надтеречни района секретарь.

ІАН КИЙЧО ЯРА — ДУКХАГІА ТЕРКО

Укх шера толамца къахьегаш хьабоагІа Шелковской района хьайбаш лeладераш. ДІадахача шера дехкачул дукха дукхагІа дулх, тха, фуаш декхад района боахамаша паччахьалкхенга, дика дийбад хьайбаш а. Цу деррагача гІулакхаша гешал ду тІадоагІача шера уж толамаш кхы а лакхагІа хургхилара. Цул совгІа белгалле деза дІадахача шерашка Іалащдаьчул дукхагІа доакъар а долга.

Укх шера района боахамашка Іангара даха дезараш 10500 бежан, 250 эзар устагІа, 10 эзар кхакха я. Мишта вІаштІехьдаьккхад района боахамашка уж Іангара дахара гІулакх, фуд хІанзарчул тІехьагІа сихха де дезар?

Цу гІулакха хьокхаме да «Коминтерн» колхозера гІулакхаш. ХІара шера теркам тІабожийт укх боахаме доахан чулаттача помещенешта ремонт яра, кердаяраш хьалъяра. Фермаш йолча тІаьзад укхаза деррига доакъар а. Цудухьа дукха сагота бац колхозхой тІадоагІача Іана.

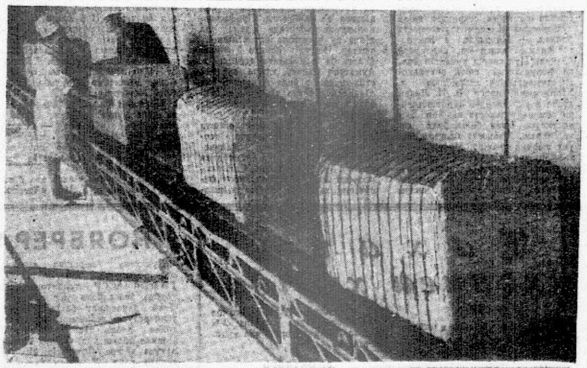
Цхьабакъда, ишта дика дац района кхыдолча боахамашкара хьалаш «Черленский», Ленина цІерагІча колхозашка, дукхагІа дола доакъар фермашта юхе кьатІаззадац, цудухьа хаоттам во эттача доакъар гаьна хилар бахьан долаш хьайбаш меца диса тарлу. Кхыча тайпара да кхыдолча боахамашкара кхоачамбоацараш, укхаза тоъаш яц помещенеш. Царех я «Путь к коммунизму», Ленина цІерагІара, «Черленский» колхозаш. Доахана лаьрхІа помещенеш хьалъяра ахча кхо деш баьгІаб цу колхозий кулгалхой хІанзалца, хІаьта хІанз хьайбаш дийбачул тІехьагІа уж чуоттаде моттиг а йоацаш бисаб уж. Менжинске цІерагІча, «Красный пахарь» колхозашка тоъал помещенеш я, бакъда, царна сихха капитальни ремонт ца йойя доахан воча хьалашка Іангара доврга. Белгалде деза «Красный пахарь» колхоза цу гІулакха теркам баь ца хилар. Цудухьа чуоттаде моттиг йоацаш 400 бежан дисад боахаме. Фу де дагахь бакьогІ цу колхоза кулгалхой?

Ала деза беррига белк колхозий боацилга а. Оаха лакхе йийцача хІара колхозе хьалъеш латт керда хьайбаш чулоаттаду помещенеш, уж ханнахьа йисте ца ялара бехке я «Чечингколхозстрой» ПМКа. Графикага хьежжа ханнахьа уж объекташ эксплуатаце дІаяла вІаштІехьдалац коллектива. Амма, беррига бехк ПМКа коллективана тІабилла йиш яц. Помещенешта ремонт е езараш колхозхой шоаш ба. Дале а, цхьан колхозе вІашагІъехкаяц ремонтни эвеньяш.

Цунца цхьана ала деза доахан чулаттача помещенешта механизаци ярах а. Ерригача районе 28 коровник я, хІаьта царех 15 мара яц механизмашца кхо арадаккхар, автоматически хьайбашта хий меладелга вІаштІехьлаьккха. ХІаьта механизмашца доакъар чукхухьаш 13 коровник мара яц. Цу гІулакха дика опыт Іоаьвй Менжинске цІерагІча колхозе. Укхаза вІашагІъеллай, монтажникий звено. Цар помещенешкара ерригача механизмашта ремонт ю, кхо дІадоаккхача шинна транспортера монтаж яй, концентрированни доакъара переработка ю агрегат оттаяй. ХІанз уж балхаш дІадо дІахьош ба цу звено болхлой.

Цу тайпара звено вІашагІъеллай Ленина цІерагІча колхозе а, цхьабакъда, хьоккхамаш кхыча тайпара да. Цхьатарра хьае йолаяь дукха объекташ я колхозе. Царна юкъе доахан Іаьсий латтача помещенешкара нувхаш арайоаха транспортераш, хьакхий - товарни фермера доакъара цех. Дуккхача моттигашка балха низаш дийкъа хилар бахьан долаш царех цхьаккха а йистебаккха вІаштІехьдалац монтажникий Цхьаккха а хІама дандац колхозе хьайбай помещенешка йолча механизмашта ремонт яра а. Тахан-кхоана доахан чуоттле деза. ХІаьта уж гІалаташ ханнахьа дІа ца дахар бахьан долаш Іалаьмате халача хьалашка болх бе безаргба колхоза доаркай, бежІий. Колхоза керттерча инженера нов. Прокопова геттара во леладу балха юкъе механизаци йоалаяра гІулакх. Цунгара боагІача тайпара бехктоккам хьабеха беза.

А. ДЖАБРАИЛОВ

Сихдаь «кІай дошув» чуэцаш латт Киргизе къулбехьа. Хьада ха а йоацаш кийчъеш я кердача хьувкъама бедал.

Республике йоккхагІйолча Джамал - Абадски боамби цІенбеча заводо дийнахьи буси хьацец 1300 тонн боамби.

СУРТА ТІА: прессови цехера араювла боамбе кипаш. Уж Франце а кхыча мехкашка а яхьийта лаьрхІа я.

В. МАРЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БАЛХА ГОВЗАЛ ЛАКХЪЮ

Боккха лоархІам болаш да балха говзал лакхъяр. Цу гІулакха йоагІаш йола йоакхо ю заводе. Укх шера цхьоалагІча цеха 15 саг «Грознефтехимзаводы» объединене дешара-курсовой комбинате дешаш хиннав. Уж ба газомотокомпрессорни станце машинисташ, слесараш, электросварщикаш. Кхы а 9 саг шоай балха говзал лакхъе деша вахийтав. Юкъера-лаьрххІаи лакхереи дешара заведенеш чакхъяьха а дІахо дешаш а ва массехк саг. Масала, укх шера Грозненски мехкдаьтта институт чакхъяьккхай № 21-1 йолча установка воккхагІайолча оператора Ю. Д. Носачева. Грозненски химико-технологически техникум чакхъяьккхай кхаь саго. ХІаьта шиъ мехкдаьтта институтеи пхиъ мехкдаьтта техникумеи заочно дешаш ба.

В. БОГДАНОВА,
Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технически дешара инженер.

Ший болх безаш хилча

Назрановски трикотажни фабрика болхлоша чІоагІа лоархІаш я Пошева Лейла. Нахаца безаме, Іимерза хиларагІа, дика къахьегарагІа лоархІ из ший новкъосташа. Фабрикана эша кьона специалисташ кийчбеш йола училище городе Назране хьайийллалга шийна хайча цу училище деша яха лаьрхІар Лейлас. 1966 шера яхар из № 27 йолча профессионально - техническа училище деша. Дикеи тІехдикей дешаш чакхъяьккхар цо из.

Училище йисте а яьккха фабрике балха ера гІалгІай йоІ. Хьалхарча хана хало хетар кердача машена тІа болх бе. Цхьабакъда, дагалаттар кхоачашдара тІакхуш йолча Лейлас дика Іомайир ший болх бе беза машен. Ший ханнахьа цІений, цунца смазка йий кийчйора цо из. Дукха юкъ ялалехьа балха тІа хьалха латтарий мугІарашта юкъе а яха тІехдика кІадаш хьаде яьлар из.

Даьлох кхоачамбаь Іеш оамал яц Лейлай. Хьалхара шу дузача хана завода основовязальни цеха эгтара дикагІйола болхло хилар Лайлах. Дуккхазза а тийннай цунна Сийлен грамоташ ахчан премеши. Ший сменни нормаш 120—130 процент кхоачацъю цо. Кхомбеча цо доаха толамаш а ший новкъосташа доахачарел дикагІа да.

Цхьа балха говзал карарзаьяр аьнна сатийна Іанзар Лейла. Цеха начальника еннача рекомендацех основовязальни цеха машинашта заправка е Іомаелар из. Заправщица болх а хьокхаме бу Лейлас хІанз, Ши шу совгІа ха я цо из болх бу. ХІара бетта 160—180 процент кхоачашъю цо план. Цхьа бутт дІабахийтац 160 сомага кхоачаш алапи ца эцаш.

Иштта къахьегача Пошева Лейлас дика совгІат кийчдаьд Октябра дезача цІейна. ХІанзлехьа по толамца кхоачашъяьй пятилетка хьалхарча шера ший задани.

О. АУШЕВ,
Назрановски трикотажни фабрика болхло.

СТАВРОПОЛЬСКИ КРАЙ. ИІаьхий я Советски района Ленина цІерагІара колхоз. Колхозхоша тІагІертта къахьегарах, боахама кулгал ийса дарах шера тІайоагІа ахчан доход йиъ ахи миллионал тІехъяьинай, хІаьта цІена пайда — ши миллион. Техника эца шера диъ бІаь эзар сом, хьайбаш чулеладу керда помещенеш хьалъе кхо бІаь эзар сом совгІа хьожаду колхозо.

Дика тоаденнача вахаро, культура лакхъяларо дика хувц коллективера социально - экономически климат. Центральни усадьбе я клуб, библиотека, быта ЦІа, берий беш. Пятилетка шерашка болх бе доладолийтаргда культура ЦІа, керда школа, универмаг, спортивни зал.

Колхоза рузкъа дебадара, юрт эргаяккхара дукха хІама даьд правлене председатела А. А. Блескова.

Александр Алексеевич цкъа санна дукхаза а юртеи районеи Совета депутаталла хийржаь. Парте XXIV съезде КПСС ЦК членалла хержав А. А. Блесков.

Генеральни планагІа хьалъеш латт колхоза центральни усадьба. Укх шера кердача цІеношка баха чуховшар дездергда колхозхой. 70 гарггача дезало.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аттехьа), колхоза центральни усадьба — Горькая Балка яха юрт хьалъергйолча макетага хьожаш ва колхозни инженер-гІишлошъер Кузовкин Владимир, юрта Совета председатель Барсуков Николай, колхоза парткома секретарь Перетяченко Александр, колхоза председатель Блесков Александр.

К. Тарусова сурт.
ТАСС фотохроника.

КИРОВЦАШ ХЬАЛХАБАЬННАБ

Кирова цІерагІара колхоз Сунженски районе дикагІа болча боахамех цаІ я, хІара шера лакха хьувкъам кхебу колхоза кхаш леладераша, паччахьалкхенга ялат дохкара планаш тІехкхоачашъю. Цхьабакъда, белгалде деза укх шера колхозхошта хьалхашка Іалаьмате чІоагІа Іалама халонаш этталга. Гурахь дІадийна ялат хьувкъаш латтача хана шоаза ца техар колхоза кхашка. ДукхагІа дола ялат дайна дІадаьлар, цох боахама хинна зе 1 миллион 300 эзар сом да. Дале а, кулгаш сатийна Іанзар колхозхой. Юхедиса ялат чуийцача гучадаьлар хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 28 центнер ялат чуийцалга. Районе шоллагІа дола кхаьм ба из.

Чакхъяьннай ялат чуэцара кампани. ХІанз тІадоагІача шера чуэцаргболча хьувкъама лард йоллаш латт. Гурахь дув ялат агротехника бокъонаша дІадеххача тайпара дІадераи зяб, лаьтта аьха даскхараи тІадахийтад цар хІанз шоай низаш, хьинаь. Района боахамашта юкъе ялат дІадераи зяба лаьтта ахараш яьржача социалистически яхье хьалха латт Кирова цІерагІара колхоз.

Уж балхаш колхозе мишта вІаштІехьдаьхад аьнна дувца безам ба са.

Хала да колхоза лаьтта аха, хІана аьлча боахама лаьтташ дукхагІа долча даькъе гувнашта юкъе ухк, цул совгІа босешкара лаьтта, укх шера догІа кІезига делхар бахьан долаш, докъа а денна геттара чІоагІденнад. Цудухьа, нагахь саца гусенични трактораш хала а атта а хохараш дІаувзале низ бале, колесни тракторашца из болх булаш бацар. ХІама дацар тоъал гусеничий трактораш хилча а. Царца де дезац дукха кхидола балхаш дар колхозе. Белгалле деза аха дезаш хинна лаьтта кІезига ца хиннаьга а 2400 гектар.

Дукха уйлаш йир тракторкхашкара бригада бригадира Ленина орден лелаеча В. К. Боровлеваи агронома Б. М. Усатюкея из болх дикагІа мишта вІаштІехьбоаккхаргбар-хьогІ яхаш. Юххера лаьрхІар босешкара лаьтта догІаш а дийлха хІаьддалалца дита а дита, лаьтта чукхийттача моттигашка кІаьдагІа дола лаьтта аха. Цох дика гІулакх хилар, чукхийттачара лаьтта аьха доаллаше а догІаш дийлхар, цул тІехьагІа аха доладир босешкара лаьтта а.

В. К. Боровлеваи Б. М. Усатюкаи дагадеххача тайпара вІаштІехьбаьккхар из болх кхыча бригадашка а. Юххьаша лаьтта аха тІехьадусаш дика гІулакх тоаделар, цудухьа боахаме вІаштІехьдоал хІанз тІакхьере культураш чуэцаше а лаьтта аха.

— Чархаш йолча тракторех бизза пайда эцар бахьан долаш лаьтта ахари гурахь дІадув ялат дІадери гІулакх толамца чакхдаккха вІаштІехьдаьннад тха, — боал колхоза парткома секретара Фаргиев ШапаІас.

ХІанзле 2140 гектара тІа ялат дІадийна баьннаб колхоза механизатораш, юхейисараш 160 гектар мара яц.

Цу тайпара дикадараш даьннад боахама, чархаш йолча тракторех зяба лаьтта оахаш бизза пейла эцарах. Планага хьежача укхаза аха дезар 1800 гектар да, хІаьта хІанзле 1600 гектар лаьтта аьха даьннад. Колхоза дукхагІа бола ахархой хьнар па кхолеш къахьегаш бале а, царех цхьабарий цІераш яха безам ба са. Социалистически яхье цахаддаш хьалхле-лаьца хьабоагІа И. Й. Ермизин, Н. Г. Евдошенко, И. Туреев, В. Рыжих.

Механизатораша толамца чакхбоакхия болх лох ца балийтара деррига ду колхозе центральни ремонтни мастерской коллективо. Боахаме йолча 72 тракторех 69 цахаддаш болх беш я, хІаьта еха 3 гонаь йоакхкаш я. Дика вІаштІехьдаьккхад укхаза кхай тІа ехача трактора сихха ремонт елга. Цу гІулакха хІара бригаде тІачІоагІьнь «техничка» я.

ХІанз колхоза кхаш леладераша шоай беррига низ тІабахийтаб зяба лаьрхІа лаьтта ахара. Цар гІайцача социалистически декхарашка дІаядаьд «Зяба лаьрхІа деррига лаьтта 7 ноябрь тІакхоачаш аьха йистедаккха». Из дош кхоачашде деррига хьалаш да колхоза.

П. НОВАКОВ.

ХУРГБОЛЧА ХЬУВКЪАМА ЛАРД ЙОЛЛАШ БА

Укх шера гурахь районе гІолла чуийцача ялата хьувкъам догІгІоздоаккхаш бац. Юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара чуийцар 20 центнер мара хиланзар. ХІаьта белгалдаккха доагІа гурахь дийна ялат дикагІа хьувкъаде торо йолаш хиналга тха района кхаш леладераш. Цунна тешал ду «Орджоникидзевский» совхоза къахьегамхоша чуийцача хьувкъамо. ХІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 70 центнер ялат чуийцар цар. ХІаьта «Новосельский» совхоза кхаш леладераша цхьан гектара тІара чуийцар 29,1 центнер хилар. Царел дукха тІехьабисанзар «Самашкинский» совхоза къахьегамхой а.

Цудухьа хІанз гурахь, дІадахача шера хинна кхоачамбоацараш теркал а деш, района къахьегамхоша беррига низ тІабахийтаб деррига балхаш агротехнически дикагІа йолча ханашка чакхдахара, хІаьта тІадоагІача шера чуэцаргболча хьувкъама тешшаме лард йоллара.

«Лермонтовский» совхозе хьажкІаши шекара свеклаи хинна кхо бІаь гектар доацаш, агротехнически лоацача дикагІа йолча хана, аьха, удобренеш ехка, хьаьндаь кийчдир гурахь дув ялат дІаде дезаш хинна деррига лаьтта.

Боккха теркам тІабахийтар фу Іалашдара а. Гурахь дув ялат дІадув ха тІаккхачалехьа дуккха хьалха цІендаь, докъадаь, деррига а цхьоалагІча класса кондицега дІакхоачадир фу. Цул тІехьагІа химикатаща обработка а яь дІаде кийча долаш дІаоттадир.

Агротехнически дикагІа йолча ханашка дІадоладир района механизатораша гурахь дув ялат дІаде. Къаьстта дика вІаштІехьбаьккха чакхбаьккхар из болх «Самашкинский» совхоза кхаш леладераша. ЦхьоалагІча сентябре деррига лаьтта кийча дар цар гурахь дув ялат дІаде.

Цу гІулакхо торо хилийтар планага хьежжа пхийттлагІча сентябре ялат дІаде доладе. Агротехнически дикагІа йолча хана пхийттлагІча октябре дІадийна а даьлар.

СихагІеи дикеи ялат дІадера «Самашкинский» совхоза отделенешта юкъе яьржача социалистически яхье котало боахама хьалхарча отделене яьккхар. ПланагІа белгалъяьккхача ханал итт ди хьалха лакха качество йолаш дІадийр цар гурахь дув деррига ялат. Уж толамаш доахаш механизатораштa юкъе лакха балха хьоккхамаш гойташ къахьийгар лаьтта оахаш: Зураев Іусмана, Акаев Зельбухара, Минаев Джунида; ялат дІадувш Ибашев Дауда, Дитаев Апте, Ушиев Даше. Норма пхийтта гектар йолча хІара сменагІа барайтта-ткъо гектара тІа ялат дІадувра цар. ХІаьта сеяльщицашта юкъе белгалъяккха еза Башиева Совдат, Ташагова Самату.

Ялат дІадийначул тІехьагІа беррига низ зяба аха деза лаьтта аьха чакхдаккхара тІабахийтар совхоза механизатораша. Шин сменагІа болх белга вІаштІехь а даьккха планагІа 2200 гектар аха дезаш хиннача хІанзле 2350 гектар лаьтта аьхад цар. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 54 шу дузача денна сийна трактористашта юкъе яьржача социалистически яхье къахьегама масалаш а гойташ болх бу Зураев Іусмана, Хаджиев Сапиюла. Норма 3,6 йолча хІара сменагІа юкъера лаьрхІача ялх гектар лаьтта оах цар.

ДІадахача шера хинна кхоачамбоацараш дага а лувцаш, производство лакхъяра йолча резерваех бизза пайда а эцаш къахьег укх гурахь «Лермонтовский» совхоза кхаш леладераша а. 3200 гектара тІа дІайийра укх гурахь ялатаи доакъараи лаьрхІа культураш. Царех 1500 гектар кІа. ХІаьта укх шера эгара хьалха из деррига а урагІеи пхорагІеи, фуца цхьан хІара гектара тІа бІаь-бІаь килограмм минеральни удобренеш а йохкаш дІадийр.

Лакха хьувкъам кхебара геттара лоархІаме да кІа дика предшественникаш хиннача кхашка дІадер. ХІанзалца гурахь дув кІа шекара свекла хиннача кхашна дІаде торо хилацар тха. Цу тІулакха новкъарле йора шекара свекла чуэцара ханаш тІехьйоахаш хиларо. Цхьабакъда укх шера шекара свекла планага хьежжа ший ханнахьа чуийцар. Цудухьа торо хилар шекара свекла хиннача 280 гектара тІа гурахь дув кІа дІаде. Цул совгІа укх шера боахаме дІадийначох 280 гектара тІа дар, хьалха горох хинначеи эзар гектара тІа дар хьажкІаш хинначеи дІадийна да.

Белгалдаккха доагІа укх шера эгара хьалха цу боахаме 107 гектара тІа лакха хьувкъам лу «Кавказ» сортах дола кІа дІадийналга. Хий дехкача лаьтташка хІара гектаро юкъера лаьрхІача 70—80 центнер хьувкъам лу цу сортах долча кІиво. ХІаьта «Лермонтовский» совхоза къахьегамхоша хий ца дехкача кхашкара хІара гектара тІара 40 центнер цу сортах дола кІа чуда лерхІ.

Дукха хІама дисадац совхоза механизатораштa планагІа зяба аха деза лаьтта аьха чакхдаккха а. Лаьтта оахаш, ялат дІадувш механизатораштa юкъе къаьстта дика къахьегаш белгалбаьннаб трактористаш Эстамиров Султан, Джабраилов Лукъман, Цороев Пони.

Укх шера гурахь дийнача ялата кІал еллача лардо торо хулийтаргья тІадоагІача шера укх шера чуийцачул дукха лакхагІа хьувкъам чуэца.

Шоай къахьегама толамаш Сийлахь-боккхача Октябра хетаду тха района кхаш леладераша.

М. МАТЮШИНА,
Ачхой-Мартана района юртбоахама управлене начальник.

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Къахьегама толамаш доахаш накъабоах Сийлахь - боккхача Октябрана тха района хьайбаш леладераш. Паччахьалкхенга шура йохкара ийс бетта план 101 процент, дулх дохкара план 104 процент, фуаш дохкара — 110 процент, тха — 133 процент кхоачашйир цар. ХІаьта хІанз дулх, тха дохкара план тІехкхоачаш а еш, паччахьалкхенга ехкай итт бетта планагІа йохка езаш хинна кхыйола хьайбай продукци а.

Къаьстта дика къахьег кердача пятилетка укх хьалхарча шера «Гудермесский», «Новогрозненский» совхозашкарча, «Октября 40 шу» колхозерча хьайбаш леладераша. Паччахьалкхенга дулх дохкара итт бетта план хІанз юкъера лаьрхІача 110 процент кхоачашъяьй цар. ХІаьта «Гудермесский», «Новогрозненский» совхозашкарча доаркаша 104 процент кхоачашъяьй паччахьалкхенга шура йохкара итт бетта план.

Шурий - товарни фермашта юкъе районе яьржача социалистически яхье хьалхле яьккхай «Гудермесский» совхозерча Вачиев Іандис кулгалдеча шурий-товарни ферма барттайнача коллектива. Ферме гІолла шера планагІа 2000 килограмм яккха езача хІанзле хІара кхоабача Іаттагара юкъера лаьрхІача 2350 килограмм шура яьккхай цар. ХІаьта «Новогрозненский» совхозерча Джабраилов Абу - Саида кулгалдеча ферма коллектива шера планагІа 2000 килограмм яккха езача 2040 килограмм шура яьккхай хІара Іаттагара. ДІадахача шера укх ханна яьккхачул ши бІаь килограмм дукхагІа я из.

Лакха къахьегама толамаш доах «Кавказ» колхозерча доаркас Гайтукаева Руманис. Белгалдаккха доагІа бархІлагІча пятилетке шура яккхара план тІехкхоачаш ца еш цо цхьа шу дІа ца дахийталга ХІаьта кхы а лакхагІа да Руманис кердача пятилетка укх хьалхарча шера гойта къахьегама хьокхамаш. ПланагІа укх шера хІара Іаттагара 1700 килограмм шура яккха езаш яр из. ХІаьта бархІ бетта Руманис яьккхар 1750 килограмм хилар. ХІанз шоллагІа бутт ба цо тІадоагІача шера чотах болх бу. ХІара Іаттагара шура яккхара укх шерара социалистически декхараш кхоачацдаь а дукха доаркаш ба районе.

ХІаьта района беррагача хьайбаш леладераша дош деннад паччахьалкхенга дулх, шура, фуаш, тха дохкара шера план Советски Союза конституце дийнахь кхоачашъе.

Во вІаштІехьлаьяладац района Іан замалахь хьайбаш чуоацадара кийчо яра балхаш. Плана дукхагІа Іалащдаьд гІожа доакъар. ХІаьта района дукхагІа долча боахамашка тоаьй хьайбай помещенеш.

Ийс бетта баьча балха аьлла йича гучадаьлар района деррагача боахамашта хьайбаш леладаро укх шера пайда лургболга. ХІаьта «Гудермесский» совхоза укх шера хьайбай продукци яккхарах хургбола пайда юкъера лаьрхІача 95—110 эзар сом ба, «Дружба» совхоза 40—42 эзар сома пайда хургба.

Хьайбай продукци яккхара дІадодачох кхом бара района боахамашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар «Гудермесский» совхоз я. ПланагІа цхьа центнер шура яккхарга 16 сомн 30 кепиг дІадахийта дезача, 16 сомн 10 кепиг мара ахча доаданзар цар, иштта лоха да хьайбай кхыйола продукци яккхарга дІадодар а.

Района совхозашкеи колхозашкеи хІанз кхоабаш 2000 хьакха, пхи бІаь бежан да. Цул совгІа дукха ха ялалехьа дулха кхаба дІаоттаергйолаш я 800 хьакхеи 300 бежани. Цу хьайбаша торо хулийтаргья тха района хьайбаш леладераша денна дош толамца кхоачашде.

И. ЛЮТЕРОВ,
Гудермесски района юртбоахама управлене керттера зоотехник.

ПРОВОДАШКА ГIОЛЛА ЯЬ СОВЕЩАНИ

…ардийнахь, 26 октябре, бувзама производственно - техническ управлене студе 1972 шера газеташтен журналаштен еча подписка мишта лел дувцаш аргIанара перекличка е цIаьхка а гулбелар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандан агитацен отдела заведующи нов. Латышев, бувзама управлене начальник нов. Хаит, республикански газетий редактораш нн. Габисов, Балясников, Льянов, Баширов, парте горкома, райкомий, «Союзпечата» агенствай болхлой.

ПОДПИСКА ЕШ Я

ЛоархIаме политически кампани чакхъяла цхьа бутт ха юс. Цхьабакъда, 25 октябра кхаччалца яь подписка 428,5 эзар экземпляр, е 1971 шера 1 январе кхаччалца дIайоаржаяьча тиражех 60 процент мара яц. Юхейисача хана е езар иззамиссел хIана яц аьнна я. Цу тайппара, бе безар Iалаьмате бокхха болх ба.

Подписка леламе малагIа хувцамаш хиннад проводашка гIолла совещани хинначул тIехьагIа дIаяхача хана? Подписка гIулакх дикка тоадаьд Ачхой-Мартана, МалгIабика, Ножай-Юрта, цхьайолча, кхыча районашка. Укхаза 1971 шера 1 январе хиннача боарамца нийсйича 75—85 процент я из.

Цхьабакъда, хIанз а я подписка хьалхагIа а санна лохача темпаегIа лелаш йола районаш. Царех я Ведана, Шаьла, Грозненски районаш а хIаьта иштта г. Грозный а. Укхаза подписка 1971 шера 1 январе хиннача боарамца нийсйича 47—55 процент хул.

Эсала лел подписка производственни, юртбоахама изданешта, моттигерча кепайоазонна.

Уж кхоачамбоацараш мишта тоаде безам болаш ба моттигашка?

Эггара хьалхагIа микрофона тIаех Наьсарен район. Кхайкача жоп делар КПСС райкома секретара нов. Гандалоева. Цо хоам бу, хьалхагIа хиначa совещане яьча критиках выводаш яьй районе аьле. Подписка леламах дола дош дийцад райкома бюро. Къоаставаь 11 бехктокхаме кулгалхо предприятешка хиннаб. Чакхдаьха гIулакхаш бахьан долаш подписка 69,5 процентага кхоачаш ађе вIаштIехьдаьннад.

Цхьабакъда, нов. Гандалоева аьлар, цунах хIанз а кхоачамбеш яц райком. Подписка темпаш дIахо лакхъяра деш балхаш да.

Дош деннад Надтеречни района бувзама узла начальника нов. Бураевна. Цу районе, Наьсарен районе а санна, подписка гIулакх дикка тоаде вIаштIехьдаьннад. ХIанз из 74,3 процент хул 1971 шера 1 январе кхаччалца яьча подпискаца нийсйича. ЛоархIамеча кампанена цIенхаштта уйла тIайохнйт укхаза партийни организацеша.

Проводашка гIолла хиннача дIаяхача совещане а кепайоазон тIа а йоагIаш критика яьй бувзама узла болхлоштен «Союзпечать» агентстванен. Цхьабакъда, укхаза йоагIаш йола выводаш яьц. ХьалхагIа а мо лоха я подписка темпаш. ХIаьта микрофона тIаьийхача КПСС Шаьла райкома пропагандан агитацен отдела заведующега нов. Шериповга хIама оаладаланзар из тоэргйолаш я аьнна дош далар мара.

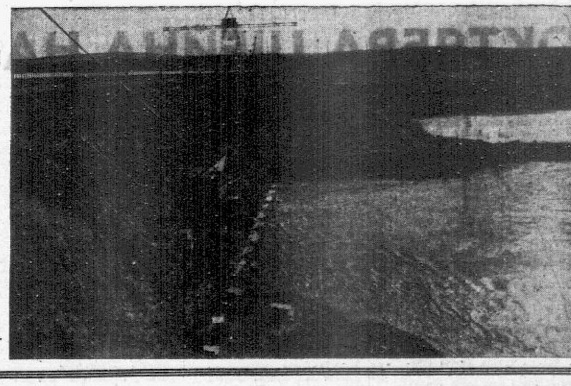
Къамаьл де дош ийца, подписка иштта во лелача Ведана района «Союзпечата» отделене начальник нов. Бачагаев беррига бехк моттигера колхозаш... экономически мела, хилара дIатIабилла гIийртар. Цхьабакъда, совещане дакъа лоацараша из иштта ца хилар дIахайтар нов. Бачагаевна. Цо а дош делар подписка гIулакх дикка тоадара данза дађг мел доацар дергда, аьнна.

Юхейисар кIезига ха я, пудухьа подписка толаме чакхъяккхара долла хIама де деза

1971 шера 1 январе кхаччалца йоаржаяьча тиражашца нийсйича 25 октябре кхаччалца 1972 шера газеташтен журналаштен подписка яра леламах йола

СВОДКА

«Союзпечата агенствашн отделенеши	Процент
Ачхой-Мартана	85
Ведана	52
Гудермесски	63,2
МалгIабика	76
Надтеречни	74,3
Наьсарен	69,5
Наурски	61
Ножай-Юрта	72
Советски	75,2
Сунженски	62,2
Урус-Мартана	74,8
Шаьла	56,3
Шелковской	70
Грозненски юрта	47,7
Грозненски города	55,5
Республике гIолла	60,6

Усть-Илимская ГЭС — Ангарски каскада кхоалагIа гидроэлектростанци. Йоккхалга диллача Красноярски гидроузел дIаяьлча шоллагIа лоархIача гидроэнергетически вампала низ 4 миллионни 320 эзари киловатт-сахьат хургба. Укхаза болх беш хургья 18 агрегат. «Усть-Илим хьалъю берригача мехко», — иштта яздаьд Толстый Мыса Моакхаза берда тIа. Ерригсоюзни комсомольски гIишло яржаш, темпаш лакхъеш я. УрагIдахад консольни краний бовхьаш, вIашагIйоллаш латт бетон кхахьара лаьрхIа йоккхагIйолеи зIамагIйолеи эстакадаш. ГIишлошъераш укх шера дерригa а хала балхаш чакхдаха лерхIаш ба: кхерий бух хьалбоаккхилга, котлована бух цIенбелга, цу чу бетон йоттилга. Керда бетонни завод болх бе йолаелча пхезза лакхлургда бетон юллаш ду балхаш.

СУРТА ТIА: хьалъеш латт Усть-Илимски ГЭС.

Э. БРЮХАНЕНКО сурт.

ТАСС фотохроника.

ИНСТИТУТА АРТИСТАШ

— Ши бIаьи ах бIаьи самодеятельни артист ва тха институте, яхаш дувц сона Эльмурзаев ГIаьрасолта, пединститута комсомола комитета секретара шоай художественни самодеятельноста балхах. — Цхьаккха а факультет яц ший иллечаш, халхархой боацаш. Цул совгIа дукхагIа йолча факультетий шоай вокальноинструментальни ансамблаш я. ХIара шера апреле В. И. Ленин ваьча денна хетадаь художественни самодеятельноста хьажар хул институте. Цига белгалбоах дикагIбараш. Къаьстта белгала дар укх шерара хьажар. Массахана а хьажарашка тIехьашка лаьттача филологаша укх шера дикагIчарца, естественникашцеи географашцеи, хьалхара моттиг яьккхар институте. Алиев Хьасана кулгалдеча «Башлам» яхача филологий халхара ансамбло хьахьеккхар халхара къайленаш йовзара ше къа кIезига ца хьийгалга. Профессиональничох къоастаде хала да хIанз цу ансамбла артисташа ду халхар. Иштта йоккха говзал йолаш ба факультета чтецаш а. Ахматова Раисай, кхыча авторий стихаш ешаш йола Азиева Белла дIаьлдаь деттача тIоаращца дукхаз а сцена тIа йоах студенташа хIара концерте.

Бакъда атта дац филологашта «Флора» яхача естественно - географически факультета вокальноинструментальни ансамблаца къувса. Соахк хиннача комсомольски илле республикански фестивале хьалхара моттиг яьккхача, г. Нальчике хиннача Къилбаседа-Кавказа вузий фестивала лауреат йола вокально-инструментальни ансамбль йоккха говзал йолаш я. Цуи солисткаш Голованова Людмилах «чIагарг» оал студенташа, Прибыткова, Ахбулатова оазаш а я ладувгIарий теркам чIоагIа тIаозаш. Ансамбле дакъа лоацаш я ботаника кафедра ассистент Ходухина Алефтина Алексеевна а.

ТIеххьара хьажар хиннача хана денз хувцаденнадац гIулакх. «Башлам», «Флора» — царел дикагIчун цIи яккха магензар смотра жюрена хьажар долча хана. ХIанз а иштта хьайоагIа уж ши коллектив.

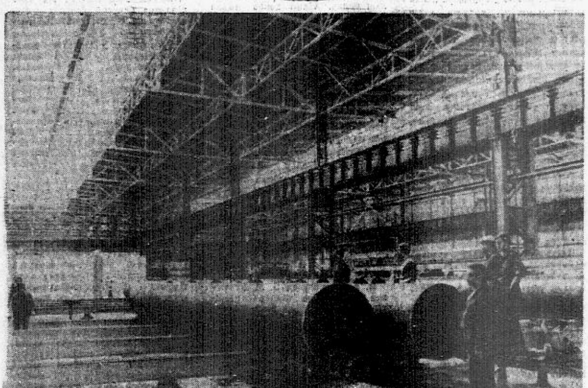
КIезига бале а тIехьа ца биса гIерт историкаш а. Цар «Аргонавты» дукха езаенай студенташта.

Вокха факультетий самодеятельность иллеи халхареи коллективашта къоастаяьяц. Цар я, хор а, халхара группаш а, илли оалараш ба. Каст-каста предприятешка, «Огонекашка», шоай подшефни школашка хул студенташ-артисташ.

ХIаьта бе беза болх дукха ба. Масса а факультете «Башлам», «Флора» санна яраш хургья, кхы а хIана аьлча института беррига кагирхой, хьехархой ба шоай вахар сакъердаме хилийтарал совгIа, наха а салоIам бергболча художественни самодеятельноста коллективашта новкъостал деш.

С. АУШЕВ.

Доазол дехьара

Алжирски Халкъа Демократически Республика индустриальни кхоанен символ — Аннаба юххе хьалъеш латта металлургически комбинат. Из хьалъю керттера моттиг лоаца Советски Союз а юкъе йолаш долча дуккхача мехкаша цхьана къа а хьегаш. Аннабински комбинато хIанзле а продукци тел. Комбинат хьалъяь яьнначул тIехьагIа цо шера арахецаргья миллион тонн болатен ах миллион тонн прокатен.

СУРТА ТIА: завода трубопрокатни цех.

В. Кошевоя сурт.

ТАСС фотохроника.

«ЖЕНЬМИНЬ ЖИБАО» СТАТЬЯ

ПЕКИН, 28 октябрь. (ТАСС). «Жэньминь жибао» яхача газето араяьккхай ООН-ера КНР законня бокъонаш меттаоттаярца дувзаденна язъяь передовой статья.

Статья тIа йоах, 20 шу совгIча хана ВIашагIкхийттача Къамий Организацерча ший законни бокъонех яьккха лоаттаяьй КНР «американски империализмо эхь ца хеташ духьаленаш уэттаяр» бахьан долаш.

ХIанз, белгалдоакхх статья тIа, чанкайшистски клика викалаш ООН-ера лелхабаьб аьнна хьакхайкдаьд. Цхьабакъда, американски империализмо хIанз а тIехьа дIалаьца лоаттаю Тайвань яха тха мехка провинци. Американо-японски реакционераша хIанз а тIехьа халданза дIайоаржаю кхетамца йоаца. «Тайвана статус къастанза хиларах йола верси. Масссе тайпара белгалонаш я, йоах дIахо статья тIа, Тайвань КНР-ах дIакъоастае дагахь «Тайвань кхычарех тийша хIама доацаш хилара тIехьара болам» яхачоа американо-японски реакце кIиръяь инсперировани еш хилар хьахьоккхаш.

Тийшача балха къайлагIа барт вIашагIбехкилга, американо-японски реакце дитталца йолча хана «ши Китай» хьаяра духьалара къовсам социйтаргбац китайски халкъо.

IАРБИЙ ФОСФАТАШ

Египта Iарбий Республика хаьдда гIулакхаш ду мехка химически промышленность дегIайоалаяра. Къаьстта аьлча фосфаташ йоаха керда пхи фабрика хьалъе лерхI. Царех эггара йоккхагIъяр Хамравейне хургья, из хьалъярга дIагIоргда 15 миллион египетски фунт ахча, из болх бе йолалургья хьатIадоагIача шера. Цо шера 600 эзар тонн фосфаташ лургья.

ХIанз оттаеш я МалхбоалеН яьссалене Эль-Махамил Гарб яхача районе фосфаташ йоахаргйолаш Советски Союза новкъосталца кхы цхьаькха фосфатия фабрика хьалъяра план. Продукци арахеца йолалургья из 1975 шера. Шера 1400 эзар тонн фосфаташ лургйолаш хургья цун мощность. 1975 шу тIакхоачаш 26 миллион тонн запасаш йола Нила аьле чура фосфаташ йоахка моттиг караерзаергья.

Кердача фосфатни фабрикашка электроэнерги кхоачаргья СССР новкъосталца хьалъяьча Асуански гидроэлектростанцера.

Дукха ха йоаццаш Малхбузен яьссалене геологически тохкамаш деш гучаяьлар фосфаташ йоахка йоккха моттиг. Из болх бе йолаелча дунен рынке фосфаташ лоаттаеча керттерча мехкашца нийсъергья цо Египет.

Л. ПАВЛОВ,
ТАСС корреспондент.

ЛОАЦЦА

КАИР, 28 октябрь. Египта Iарбий Республика халкъа собране — мехка лакхерча законодательни органе хоржамаш хиннад. Цига дакъа лаьцад 8 миллион гаргIача саго. Израильски агресси хIанз а социанза хилар бахьан долаш хIанзарча хоржамашка дакъа лаьац Синайски ах гIайрен тIарчен Суэцки канала зонерчен ялх хоржамий округо. Цу районашкара депутаташ хьожабергба.

* * *

ВАШИНГТОН, 28 октябрь. (ТАСС). Мехка маьхаши алапии гIоралаь лоаттадара «чрезвычайни» план чакхъяккха шийна тороенна законодательства ха йIаьхьелга вIаштIехьдаккха гIерт США правительство. Викалий палата валютан банкийи дешашта йолча комиссе ше къамаьл деш США финансай министра Дж. Коннэлле конгресс тIахьийхар 1972 шера 30 апреле чакхйоалаш йола экономически стабилизаце хьакъехьарча закона ха кхы ца йой а шера мукъагIа йIаьхъяра.

* * *

ПАРИЖ, 28 октябрь. (ТАСС). Укхаза кулгаш яздаьд Камски автомобильни заводе дизельни мотораш хьадара «Рено» фирма проект оттаяра хьакъехьарча контрактана. «Автопромимпорт» яхача ерригсоюзни объединене кулг яздаьча контракта тIа оттадаьд оборудовани вIашагIйоллача, нийсеча, болх бе йолайойтача, мотораш хьаделга вIаштIехьдоаккхача «Рено» фирма дакъа лоацилга.

Контрактага хьежжа Камски автозавод хьалъеча дакъа лоаца «Ренос» юкъеозаргья кхыйола французски фирмаш а.

ВАШИНГТОН, 28 октябрь. США финансай министерства хьакхайкадаьд, США дошо запасаш сентябре кхы а 2 миллион доллара кIезиг а еннай, хIанз 10,207 миллиард доллар а я, аьнна.

Тахани кхоанеи хургда

30 ОКТЯБРЬ

В. И. Ленина цIерагIара майда. 16.00. «Комсомольцаш — дIайха дегаш дараш» яха концерт. 20.00. Хроникально - документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара парк. 15.00. Ловзараш, массовкаш. 16.00. «Парти — вай рулевой» яха музыкальни радиокомпозици. 18.00. Кинолекторий. «Хьоабанза бола тIом» яха документальни фильм хьокхаргда.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 18.00. «Глобус» яха кинолекторий. Документальни фильмай экран. Халкъа театро классически халхара студе, «Нефтепереработчик» яхача ансамбло, «Современник» яхача эстрадни коллективо дакъа а лоацаш оттадаь цIейна хетадаь концерт. 20.00. «Ритм» яха кагирхой клуб. Сакъердамеча вIашагIкхетарий сайре.

Химикий культура Дворец. 12.00. «Чайка» яха клуб. «Комсомола хетаяь» яха берий утренник. 16.30. Симфонически оркестра выступлени. 17.00. «Ильича йийза ашараш» яха духовой оркестра выступлени. 19.00. «Комсомол хьалха я» яха лакхехьарча классий дешархошта хетаяь сайре. 20.00. «Iа коталонна тIахьех, комсомольский билет» яха кагирхой сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 17.00. «Вай парте воI — комсомол» яха дагахьара журнал. 18.00. Советски паччахьалкхени партен деятель В. В. Воровске вахарахи балхахи йола беседа.

КИМ цIерагIара клуб. 17.00. «Пятилетка гIа боах мехка гIолла» яха кинопанорама. «Съездагара съездага» яха фильм. 20.00. «Комсомольцаш дIайха дегаш» яха тематически сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 18.00. Комсомол хьакхоллара Денна хетаяь «Новкъост комсомол» яха тематически сайре.

ИГНПЗ клуб. 16.00. Комсомол хьакхоллара Денна хетаяь «Уж ба хьалха хиннараш» яха кинофестиваль.

31 ОКТЯБРЬ

В. И. Ленина цIерагIара майда. «Даха а кхолла а новкъостал ду вайна илле» яха концерт. 20.00. Хроникально - документальни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIара парк. 15.00. Ловзараш, массовкаш. «Грозне бIаь дийнахь лаьтта тIом» яха радиопередача. 18.00. Кинолекторий. «Хьоабанза бола тIом» яха документальни фильм хьокхаргда.

В. И. Ленин цIарагIара культура Дворец. 9.00. 11.00. «Малышок» яха клуб йийлла я 12.30. «Искорка» яха клуб. 13.00. «Теремок», «Цхьогали пхьагали» яха теникий театра спектаклаш. 16.00. «Политически дунен тIа» яха клуб. «Революционни боламе студенчества лоацача дакъех Ленина хийттар» яха лекци. 17.00. «Глобус» яха кинолекторий. Документальни фильмаш хьокхаргда. 20.00. Кагирхой клуб.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 10.00. «Къона ленинец» яха клуб. 18.00. «Достоевский сийле» яха литературни сайре.

КИМ цIерагIа клуб. 13.00. Даьй новкъа» яха берий утренник. Революцеи граждански тIемтIеи дакъа лаьцача Е. Д. Логутовца вIашагIкхетар. 17.00. «Вай комсомол» яха лекци. 18.00. СССР хьакхоллара 50 шу дизара хетаяь «Республик Советских» яха кинофестиваль. «Азербайджанска ССР» яха фильм.

Химикий культура Дворец. 10.00. «Химики» «Терек» яхача командашта юкъера футбольна яхь. 11.00. «Седкъалг» яха кинотеатр. Тематически кино хьокхаргда. 15.00. «МаршабоагIалба Сийлаьь-боккха Октябрь» яха берий утренник. 16.30. Iилман-популярни фильмаш хьокхаргда.

НОЯБРЕРА ХАОТТАМ

Дуккхача шерашка даьхача метеорологически земегIа Нохч-ГIалгIай АССР территоре тIа ноябрь белгалбоал укх климатически даннешца: бетта юкъера температура территоре доккхагIдолча даькъ тIа 3—5 градус йIовхал йолаш хул. Фегара температура эггара чIоагIагIа йIоахъеннача хана 25—30, шелъеннача хана 8—10 градусага кхоач. Дуккхача шерашка теркалйича, бетта юкъера лаьрхIача хулаш йола йоачаш 20—40 миллиметр я.

СССР гидрометцентро беча хоамагIа, укх шера Кавказа малхбоалехьарча даькъ тIа бетта юкъера лаьрхIача фегара температура 2—6 градус йIовхал йолаш хургья. Хьалхарча шин кIирагIа температура хувцалуш хила тарлу: бийсашка 2—7 градус йIовхалгара 4 градус шелалгеи 1 градус йIовхалгеи кхоачаш деношка 4—9 градусагара 12—17 градусага кхоачаш йIайха. КхоалагIа кIира долалуча юххье температура йIоахлургья бийсашка 5—10 градусага, деношка 15—20 градусага кхоачаш, дIахо йодача хана тIа-тIа дукхагIа шеллургья: бийсашка 0—5 градус шелалга кхоачаш, деношка 5 градус йIовхалгара 0 градусага кхоачаш. Бутт чакхбоаллаш кIезиг-дукха йIоахлургья.

Бетта юкъера лаьрхIача йоачаш 10—25 миллиметр хургья (боарамал кIезигагIа).

Бетта юкъера лаьрхIача дукхагIча хьале морхаш а йолаш, керттерча даькъе чIоагIа догIа а делхаш йоачаш хургья. Ши кIира даьначул тIехьагIа дIайодача хана цхьаццайолча моттигашка дохк доалларгда.

Малхбоалехьареи къулбамалхбоалехьареи, кхоалагIча декаде къилбаседехьара секунде 5—10 метр цхьаццайолча хана 12—15 метр чIоагIа хьеккаргба мух.

* * *

Тахан республике гIоллеи Грозненаи морхаш а йолаш, доадама йоачан а йоацаш. Iуйрийна цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, малхбоалехьара гIаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 4—9, Грозне 6—8 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. ДIахорча шин дени шин буси хувцалуш морхаш а йолаш, 31 октябре цхьаццайолча моттигашка йоачан а йолаш. I ноябре доадама йоачан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, хаьда лостам боацаш гIаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 2 градус шелалгара 3 градус йIовхалга кхоачаш, деношка 7—12 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ХЬАЖА, ЛАДУВГIА

30 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

9.05 — Массанена йола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — Къоначa иллечай концерт. 10.30 — Берашта. «Хьабола фаьлг». Мастера Тьери кораш. 11.05 — Телевидене Тувински студе программа. 12.05 — «УнагIцIено». Iилман-популярни программа. 12.35 — «Старт». Телевизиони спортивни журнал. 13.05 — «Колотов Василий» яха телевизионни фильм. 13.20 — Вай юрташ тоаяь хозьяр (гIалгIай меттала) 13.35 — «Ленина дага воглаш йола Стокгольм» яха документальни фильм. 14.10 — Ленински парте тIахьехамагIа. Къанарча большевиках. Ю. Албогачиевах йола передача (гIалгIай меттала). 14.30 — Социализма дуне. 15.00 — Футболах йола СССР чемпионат. Ленина цIерагIча Центральни стадионера передача. 16.45 — «Хина бухе» яха фильм-спектакль (хьалхара сери). 18.00 — «Нийсархо». Кагирхошта йола передача (нохчий меттала) 18.30 — Киножурнал. 18.40 — Октябра хьалхарча вахте хьалхалаттараштa дола концерт (нохчий меттала). 19.10 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала) 19.30 — Хьайбай дунен тIа «Оккарий луцараш». 21.00 — «Ха». Информационни программа. КПСС Центральни Комитета Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума член новкъост Брежнев Франце вахар. 21.30 — «Кинопанорама». Передача ю кинодраматурга Каплера. 23.00 — Франце граждански лирически иллеш. 23.30 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 7.25 — «Къонал» (эрсий меттала) 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — Иллеца доттагIал долчарна дола концерт (нохчий меттала). 16.00 — Пахмутова иллеш. 17.00 — Москва. 18.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск. 19.00 — Москва.

31 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

9.05 — Берашта йола Iуйранара гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Дешархошта. «Гургал бетта сальат». 10.00 — Музыкальни киоск. 10.30 — Берашта. Чебурашки истори. 11.30 — Юрта къахьегамхой. 12.00 — Берашта. Тха наькъа илли. Концерт. Германски Демократически республикера передача. 13.00 — «Хина бухе» яха фильм-спектакль (шоллагIа сери). 14.10 — «Сийрда парус». Лакхерча классашка дешабагIараштa йола передача. 15.00 — Берашта. Мультфильм. 15.20 — «Знаней хьаст». КПСС Обкома политически просвещене цIагIарча библиотеке. 15.30 — Суртий сурташ. Репина хьаннь ца хо» автограф. 16.00 — «Ла Скала» яхача Милански театра Солистка Елена Силиотиса концерт. 16.45 — Советски киномастераш. Горбачев. 17.25 — Короткометражни фильм. 17.45 — Искусства дневник. 18.30 — «Къонал» эфире я. 20.00 — Шоана бераш. 20.15 — Кагирхошта йола программа (нохчий меттала). 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Телевизионни фильмай Ерригсоюзни йтьлагIча фестивала фильмаш-лауреаташ. «Са улица» яха художественни фильм. 22.55 — Россе иллеш. Ерригсоюзни радиои телевидене эрсий иллей хора концерт. 23.40 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 — «Лаьттара лер» (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.40 — Москва. 8.15 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 8.30 — Шоана дукхаезача ешарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «Вай гIулкхашца из вайца ва» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 15.40 — Массанахьа дика нах ба. 15.55 — Радиога ладугIарий заявкех дола концерт (гIалгIай меттала). 16.25 — Литературни передача. Микрофона хьалхашка ба къона поэташ. (гIалгIай меттала). 16.45 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.30 — Литературни передача. «Наькъа тIа шиъ» яха очерк (эрсий меттала). 19.00 — Москва.

ВЕНГРИЯ. Ахархой къахьегам аттача баккхар а гуйранара юртбоахама балхаш сихагIа чакхдахар духьа Сексардски заводо арахийцай кердача тайпара йола свекла чуэца машенаш.

СУРТА ТIА: предприяте продукци.

МТИ—ТАСС сурт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.— 3-39-11: бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28: письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51 364051 ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны; редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции. 7/84.

СФ05245. Заказ № 9589.